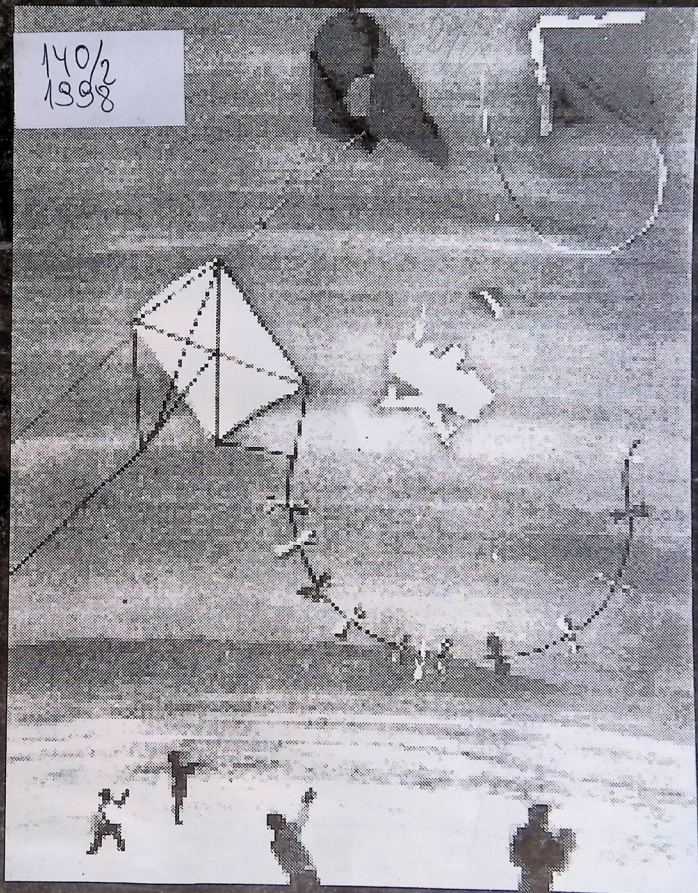


ნაკადული 1998

ქართული
ბიბლიოთეკა



მაინც ვის უღიმის ჯოკონდა? ◆ გინვევთ
ფრანების ფესტივალზე ◆ გიორგი კანდელაკი
◆ კოლექციას გააჩნია ◆ ბოლნისის სიონი ◆



ნომრის შინაარსი

"თეთრი ტალღა" იმედიანი სახელია 1

"ნაკადულის" საინფორმაციო სააგენტო 3

მაინც ვის უღიმის ჯოკონდა? (მოთხრობა) სიღონია ზაალიშვილი 4

როგორც ზამთარში... (ლექსი) გოდერძი ჩოხელი 8

ნება რას ვერჩით ქამელუნს? (ბუნების კარი) 9

გიწვევთ ფრანების ფესტივალზე 11

გიორგი კანდელაკი (სპორტი) 14

ჰომეროს პრაისის თავგადასავლები (მოთხრობა) რობერტ მაკლოსი 16

მოხდენილი, ნარნარი (რჩევები გოგონებს) 21

კითხვა-თქვენი, პასუხი-ჩვენი 22

კოლექციას გააჩნია 23

ილუსტრირებული ვიქტორინა 24

ბოლნისის სიონი (რა განძი გექნია) 25

გამოგადგები 26

ქართული ძეგლების სიმბოლიკა 27

სიცილის გაკვეთილი 28

არაჩვეულებრივი ძეგლები 29

რომის პაპი, რომელმაც ისრიანი საათი გამოიგონა 30

პირველი, სულ პირველი 32

მთავარი რედაქტორი მანანა გულაშვილი
რედაქტორის მოადგილე ქეთევან ცამაცამბე
პასუხისმგებელი მდივანი ატრილ შუქანიშვილი

ჟურნალი რეგისტრირებულია მთაწმინდის რაიონის სასამართლოს მიერ.
საიდენტიფიკაციო კოდი: 20498462
რედაქციის მისამართი: 384096, თბილისი, კოსტავას ქ. № 14
ტელეფონი: 93-31-81, 93-18-84
ფასი სახელშეკრულებო.
ინდექსი 76157

„თეთრი იაღმანი“ იბედიანი სახელია



ბატონ გიორგი რაგიანს და მის 60 მოწაფეს არასდროს დაავიწყდებათ ის დღე, როცა სოხუმის საბავშვო თეატრალური სკუდია „თეთრი გალდა“ პრემიერით წარსდგა თბილისელი მაყურებლის წინაშე. ყველანი ღელავდნენ, ვოგო-ბიჭები გექსტს იმეორებდნენ, წრიალებდნენ. ყველაზე მეტად მაინც ბატონი გიორგი ღელავდა, მაგრამ არ იმხნევედა, ბავშვებსაც ამხნევედა, ამშვილებდა.

თბილისის გრიბოედოვის სახელობის რუსული სახელმწიფო თეატრის ღარბაშში შეკრებოლი საზოგადოება მოთმინებით ელოდა სპექტაკლის დაწყებას. მაყურებელთა ნაწილი სენას შესიქეროდა, უმრავლესობა კი ცნობისმოყვარეობით ათვალთვრებდა ღარბაშში მყოფ სასულიერო პირებს, პოლიტიკოსებს, ხელოვნების მოღვაწეებს. დროდადრო მამთრის ცივი საღამოსათვის ხალვათად ჩაცმული მოზარდები ფარდის კიდეს გადასწევდნენ და ღარბაშში იჭყიტებოდნენ.

კულისებში გიორგი მასწავლებელი გამოჩნდა, მსახიობებს მუხაბა, ერთხელ კიდევ გაამხნევა, — აბა, მშაღ ხართო? — ჰკითხა და გააფრთხილა, ხუთ წუთში ფარდას ასწევინო. ვოგო-ბიჭები თითქოს სპიკრთნენ, სიჩუმე ჩამოვიარდა. ორიოდ წუთში კი ნაცნობი მუსიკის პანგებმა ისევ ააერიაშულა ნორჩი მსახიობები. სპექტაკლის პირველი მოქმედების მოწაფელ გვირგობი უკვე სენანზე გავიდნენ. იმ დღეს დიდი დღესასწაული იყო საქართველოს სახალხო არტისტის გიორგი რაგიანისა და მისი 60 მოწაფის ცხოვრებაში. დიას, იმ დღეს სოხუმის საბავშვო თეატრალური სკუდია „თეთრი გალდა“ სპექტაკლის პრემიერით წარსდგა თბილისელი მაყურებლის წინაშე...

პრემიერას კი ბევრი რამ უძლო-

და წინ — ბერი კარგიც და ბევრი ცუდიც.

1988 წელს სოხუმის მასწავლებელთა კულტურის სახლიან არსებული თეატრების თეატრის სკუდიაში სამუშაოდ მიიწვიეს კ. გამასხურდიას სახელობის ქართული სახელმწიფო თეატრის მახიობი გიორგი რაგიანი. იმ დროს სკუდიაში მხოლოდ 10 ბავშვი ეუფლებოდა თეატრალური ხელოვნების ანბანს. სკუდიის ახალმა ხელმძღვანელმა ნორჩი მსახიობების დასი საგრძნობლად გააზრდა. მალე სკუდიაში, რომელსაც საერთო სურვილით იბედიანი სახელი „თეთრი გალდა“ უწოდეს, 80-მა ნიჭიერმა ბავშვმა



მოიყარა თავი. თეატრალურმა სკუდიამ ძალიან მალე მოიხვეჭა პოპულარობა ბავშვებსა და მოზარდებს შორის. სკუდიის ერთ-ერთი წევრი გოგონა კი თანამხრედან ჩამოდიოდა სოხუმში რეპეტიციებზე.

სკუდიის წევრები ბ-ნი გიორგის ხელმძღვანელობით ეუფლებოდნენ სასცენო მეტყველებასა და ეოკალის ხელოვნებას, ქორეოგრაფი ლუღმილა ჩიხლაძე კი პლასტიკისა და ექვტის საიდუმლოებებს უზიარებდა მათ.

ახლადღარსებულ სკუდიის მასწავლებელთა კულტურის სახლის ხელმძღვანელობამ რეპეტიციებისთვის კინოდარბაზი დაუთმო. საქართველოს თეატრალური მოღვაწეთა კავშირის თავმჯდომარის ბ-ნი გიგა ლორთქიფანიძის დახ-

მარებით სკუდიის სარეპეტიციო ღარბაშის გასარემონტებლად გამოიყო თანხა. თბილისიდან ჩამოსულმა განმანათლებლთა ბრიგადამ სენანზე და ღარბაშში განათების თანამედროვე სისტემა დაამონტაჟა, გადიდა სენა, დიწყო დამზარე სათავსოების მშენებლობა და აი, 1991 წლის 10 მაისს „თეთრი გალდის“ პირველი სპექტაკლის პრემიერაც შედგა.

სოხუმელმა მაყურებელმა გულთბილად მიიღო იოჟუჟ კალაბის პიესის მიხედვით დადგმული სპექტაკლი „ჩვენი ემ“, აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკის იმეამინდელმა მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ, ბატონმა კიული შარტავამ კი მოსაზრება გამოთქვა ნორჩების შეუქმნელი კლასიკის მოზარდ მაყურებელთა თეატრის წოდება მინჭებოდა.

პირველი წარბაგებით ფრთამ-ესხმული „თეთრი გალდები“ ახალი მუსიკალური სპექტაკლის რეპეტიციებს შეუდგნენ ვაჟა-ფშაველას მითხრობებს „ჩხიკვათა ქორწილის“, „ბუღბუღლის იუბლეს“, „ქელოვანის“ მიხედვით შექმნილ მიუმეკლემ „ტყის ზღაპარი“ ბატონი გიორგი და მისი მოწაფეები მოვიდნენ მუშაობდნენ. თბილისიდან მოწვეულმა კომპოზიტორმა თამაზ ქემულარამ ფრთოსანი ფიგურები აამღერა. სოხუმელმა მხატვარმა თემურ ყვანაძემ დეკორაციებში იღუბალა და მშვენიერი გყვ გააიკონს-

1992 წლის ზაფხულში სოხუმში აფიშები გაჩნდა: სკუდია „თეთრი გალდა“ მიუმიკლის პრემიერაზე იწყებდა სამოგადოებას, მაგრამ პრემიერა სოხუმში ვეღარ შედგა. ომი დაიწყო...

თბილისში გამოიხიზნულ, მშობლიურ ქალაქს, კერასა და სენანს მოწყვეტილ სკუდიის 60 წევრს და მის ხელმძღვანელს ამიერიდან არა-

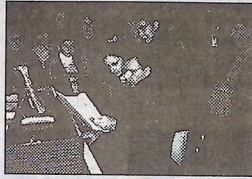
მარტო თეატრისადმი სიყვარული, არამედ საერთო ტკივილიც აკავშირებთ. სოხუმიდან შემოპარაფი ამბები მილილი: სპექტაკლ "ტყის მღაპრის" მხატვარ-გამოქვეყნებული თეატრის რეჟისორმა აფხაზმა სეპარატისტებმა დახრებიტეს; განკილიან ნატყორცნმა ჰურება დაანართ სტუდიის ახლადგარემონტებული შენობა, შეიქმნა დარბაზის სიცხერისგან ხანძარმა შთანთქა პრემიერისთვის შეკერილი კოსტიუმები... მაგრამ, "თეთრი ტალღა" იმედს არ კარგავდა. საბავშვო თეატრალურმა სტუდიამ თბილისში განაახლარეპეტიციები. დღეაქალაქის მე-4 სამუსიკო სკოლის დირექტორმა ლერი ხარაგმა "თეთრტალღებს" სარეპეტიციოლ სააქტო დარბაზში შესთავაზა. დღენილ შემოქმედებოლ კოლექტივს საქართველოს პრემიერდენტის ფონდიდან 4 ათასი დოლარი გამოყო. სულმოთქმულმა კოლექტივმა მიუზიკლმე მუშაობა განაახლა. 1996 წლის შემოდგომაზე გრიბოულივის სახელობის სახელმწიფო თეატრში მისი პრემიერა შედგა.

ღვენილი ბავშვების შემოქმედებაში არა მარტო თანატოლებისა და ხელოების მოღვაწეების, არამედ ხელისუფლების წარმომადგენლების ყურადღებაც მიიპყრო. "თეთრტალღების" ცეკვით, სიმღერითა და არტისტიკით მოხიბულმა საქართველოს ღვენილთა და განახლების მინისტრმა, ბაგრაშმა ვალერი ვაშკაძემ სტუდიელებს 10 ათასი დოლარი გამოყოფილი ახალი ჩანაფიქრის განსახორციელებლად. პირველ წარმატებას მთეოე მოპყვა. მორიგი მუსიკალური სპექტაკლის "ხერხი სჯობია დონსა" პრემიერა გასული წლის ივნისში შედგა. ქართული ხალხური მღაპრის "ნაყარქექას" მიხედვით შექმნილი მიუმოკლისათვის მუსიკა კომპოზიტორმა რანამ ქემულარამ დაწერა, ჩინებული დეკორაციები თბილისის თეატრისა და ბალეტის აკადემიური თეატრის მთავარ მხატვარს ვანო ასკურავას ეკუთვნის. აწვარდაცელილი ქორეოგრაფის ეახტანგ ოდიშაძის დადგმულმა ერთეულმა ცეკვებმა სპექტაკლის ფინალურ სცენაში მაყურებლების დაუფრადი აღტაცება გამოიწვია.

თბილისელი მაყურებლის ადარებამ და ხელისუფლების ყოველმხრივმა თანადგომამ "თეთრ-

ტალღებს" ახალი სპექტაკლის შექმნისკენ უბიძგა. ამჯერად ბაგრაშმა გიორგიმ ყველა ქართველისათვის, განსაკუთრებით კი აფხაზეთიდან ღვენილებსთვის მტკივნეულ-სამშობლოსთან განშორების თემად შეარჩია. ნოდარ ღუმბაძის მოთხრობის "ელაღაღის" და გურამ ოდიშარიაის დოკუმენტური ორმანის "სოხუმში დაბრუნება" მიხედვით შეიქმნა სცენარი სპექტაკლისათვის "გამარჯობა, სოხუმი!"

"თეთრტალღეთა" ახალი სპე-



ქტაკლის პრემიერა ახალი წლის წინ, დეკემბერში შედგა და სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის, უწმინდესისა და უნეტარესი ილია II აღსაყდრების 20 წლისათვის მიძღვნა. პატრიარქი დაესწრო სპექტაკლს და დალოცა მისი შემოქმედნი.

ნორჩმა მსახიობებმა თემურ თითმერიამ, მერაბ წულუკიანამ, ეკა არჩაიამ, თეა სიფინავამ, დათო დანელიამ, მორენა სიგუამ უშუალოით განსახიერეს ღუმბაძისყეღ გმორები - ჩხუბისთავი იანგუღი, მარტოული ჯემალი, სთინო დეიდა ნინა, გირანი ხრისტო. სპექტაკლის დიდ წარმატებას ხელი შეუწყო მხატვარ მირიან შველიძის დიდებულმა დეკორაციებმა, კომპოზიტორ გოგი ჩლაიძის გულმი-

ჩამწვლომმა სიმღერებმა, ქორეოგრაფ კირა მუხუკეს მიერ დადგმულმა ცეცხლოვანმა ცეკვებმა.

ნორჩ სოხუმელის სპექტაკლის მოხიბულმა ქალბატონმა ნანული მუხარდნაძემ მაღლობა გააუხალა "თეთრტალღებს" და საახალწლო საყურები გადასცა მათ.

ღღეს თეატრალურ სტუდიაში "თეთრი ტალღა" 7-დან 23 წლამდე ასაკის ღვენილი ახალგაზრდები ყუფლებიან სასცენო ხელოვნებას. სტუდიის წევრებმა მერაბ წულუკიანამა და ეკა არჩაიამ მომავალ პროფესიად მსახიობობა აირჩიეს. წელს ისინი თბილისის სახელმწიფო თეატრალურ ინსტიტუტში სცდიან ბღღს.

სტუდიელების ბერი საინტერესო ჩანაფიქრი და გეგმა აქეთ, მათ განსახორციელებლად კი აუცილებელია ყველა იმ პრობლემის გადაჭრა, ასე რომ აბუხებს ბატონ გიორგი რაგაიანი - თბილისში არ გვაქვს მუღმევი ჰური; დავვიგროვად კოსტიუმები, დეკორაციები, მათ კი დაფორთხილება სჭირდება; გვიჭირს თეატრებისთვის არენდის თანხის გადახდა; კარგი იქნება, თუ რომელიმე თეატრი შეგვიფარებს, მაშინ უფრო ნაყოფიერად ვიმუშაებთ...

ამჟამად ბატონი გიორგი მუქსაირის პიესის "რომეო და ჯულიეტას" სცენარზე მუშაობს. დიდი ბრძანების სამოგალოება "იუკიკიკი ღინკს"-ის გენერალურმა დირექტორმა დენის სამშუკმა ფინანსური მხარდაჭერა აღუთქვა ღლოლილ სტუდიას. ისე რომ, იმედია, თბილისელი მაყურებელი მალე "თეთრტალღელების" "რომეოსსა და ჯულიეტასაც" იხილავს.

და კიდევ ერთი იმედი, ყოველი ქართველის იმედი - "თეთრი ტალღა" თავის ხელოვნებას, ყველა თავის სპექტაკლ მალე სოხუმშიც აჩვენებს. ასე რომ არ იყოს, ასეთ ფინალს არ არჩევდნენ "გამარჯობა, სოხუმისთვის!" "ჩვენ სოხუმში დაბრუნდებით... ღღე იქნება ნათელი, ცა - უღრუღო, მღღა - უღურჯავი, წყნარი, მოაღრეს..."

ნანა მამაყაშვილი

„თეთრი იალქანი“ იბედიანი სოხელი



ფ ა ქ ტ ი

სანიშორებასი

საბუნტო

ფაქტი



21055

რვა წლის სოხუმელმა გიორგი ინალიშვილმა ერთ-ერთ გამეთში ნახა ფოტო, რომელზეც გერმანიის ფედერალურ კანცლერს ჰელმუტ კოლს ფეხბურთში მსოფლიო ჩემპიონატის გახსნაზე ბურთი თამაშში შეჰკავეს. გიორგის სურათიც მოეწონა და თითოთონ კანცლერიც, მერე კი საკუთარი ბაბუსი რჩევით, ადგა და ბაკონ კოლს წერილი მისწერა. წერილში ბიჭმა ყველაფერი უბმო კანცლერს - ჩუენს ოჯახს სოხუმში ყველაფერი აქონდა, ყველანი ბედნიერები ვიყავით, მერე კი ყველაფერი დაეკარგეთ და ახლა ღვინველები ვართო. თავისი სურათიც გაუგზავნა. მალე გერმანიიდან საპისუბო წერილი მოვიდა. ჰელმუტ კოლმა პაგარა ქართველ მეგობარს კეთილი სურვილებით გამთბარი ბარათი და თავისი ავტოგრაფიანი ფოტოსურათი გამოუგზავნა.

დედაქალაქის მერიის განათლების სამმართველოს მოსწავლე ახალგაზრდობის ტექნიკურ შემოქმედების ცენტრში ჩატარებულ კვირეულში სამ ათასამდე მონაზღმა მიიღო მონაწილეობა. კვირეულის დღეებში ჩატარდა ფოტომოყვარულთა, ავიამოდელისტთა, გამოყენებითი ხელოვნების და სხვა წრეებში ჩაბმულ მოსწავლეთა ნამუშევრების გამოფენა-დათვალიერება, რომელსაც წულს პირველად კონკურსის სახეც მიეცა. დარგების მიხედვით გამარჯვებულების ჯილდოდ სხვადასხვა პრიზები ერგოთ.

საყოველთაო მოწონება დაიმსახურეს თბილისის მედიცინის მუშაკთა სახლში გამართულ ბავშვთა ქორეოგრაფიული ანსამბლების დათვალიერებაზე ქართული ხალხური სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლთან არსებული ქორეოგრაფიული სტუდიის "მომავალი-2"-ის ნორჩმა მოცეკვავეებმა. წარმატება სტუდიას ნინო ბიბილეიშვილმა, ოთარ ბალანჩივაძემ, მიმიკო და ნათია ჩხარტიშვილებმა, გიორგი ოთარაშვილმა და სხვა მათმა თანატოლებმა მოუტანეს.

თბილისის 67-ე სკოლის მეცხრეკლასელებმა სკოლის საექტო დარბაზში წარმოადგინეს სპექტაკლი "ბეკელი თბილისი და ფიროსმანი". მათა უსტაიშვილმა, მაია შიმშილაშვილმა, სოფიო ბითოშვილმა, მონიკა ჭანგურაძემ, ილია პაგარაიამ, თამარ დაუშვილმა, მანონ არქაიამ ოსტაგობით გააცოცხლეს ფიროსმანის პერსონაჟები, ძველი თბილისის სურათები. წარმოდგენის სცენარის, სცენოგრაფიის და დანდგმის ავტორი მეცხრეკლასელი ირაკლი კაპანაძე გახლდათ. ირაკლიმ და მისმა აზნაზაგებმა სპექტაკლი თავიანთ კლასის დამრიგებელს, მაგული შანკალიანს უძღვეს.

აჭვალში განლაგებული საქართველოში სასამღერო ოფიცერთა კადრების მომზადების ცენტრი გაცხოველებული ემზადება

მომავალი სასწავლო წლისთვის. საქმე ის არის, რომ სექტემბრიდან ცენტრის ბაზაზე გაიხსნება სასამღერო ლიეცუმი, რომელიც სამღერების განათლებულ, ყოველმხრივ მომზადებულ პროფესიონალ დამცველ ოფიცრებს გამოუმზდის საქართველოს. ეს იქნება საბჭოთა პერიოდის "სუვოროველია" თუ "ნახიმოველია" სამხედრო სასწავლებლების გიპის ლიეცუმი, რომელიც საამოუნებით გაულებს კარს ყველა მსურველს, განსაკუთრებით კი უპატივლო, უსახლკარო ბავშვებს.

20 წლის ასაკის მოჭადრაკეთა საქართველოს პირველობაში, რომელიც იმპედროულად მსოფლიო ჩემპიონატის შესარჩევი ტურნირიც იყო, ამ ასაკზე უფრო უმცროსმა სპორტსმენებმა იმარჯვეს. გოგონებში 15 წლის ანა მათნაძემ იფინადა და ქვეყნის ჩემპიონობა მოიპოვა, მეორე ადგილზე რუსულან გოლეიანი გავიდა, მესამეზე - ლელა ჯაფარიშვილი.

ვაკეებში ჩემპიონი 16 წლის ვალერი გაფრინდაშვილი გახდა, მეორე ადგილზე დავით არუთინიანი გავიდა, მესამე ადგილი კი - მჭვლიძეშვილს ერგო.

საქართველოს ჩემპიონები მსოფლიოს ჩემპიონატში მიიღებენ მონაწილეობას, რომელიც ინლოეთში გაიმართება, მეორე ადგილზე გასულეები კი ერევანში, ვეროპის პირველობაზე იასპარავებენ.

საქართველოს
პარლამენტი
24 დეკემბერი



სიღონია გააღიშვილი

მაინც ვის უღიმის ჯოკონდა?

მოთხრობა

– აუჰ, კარგით რა, ელენე მასწ, როგორ უნდა დაეწეროთ? მე რა ვიცი, ვის უღიმის ჯოკონდა?! – აჭიჭყინდა ფარნა, როცა ქართულის მასწავლებელმა, როგორც ყოველთვის, ამჯერადად უჩვეულო თხზულების დაწერა შესთავაზა მერვეკლასელებს – "ვის უღიმის ჯოკონდა?!"

– პო რა, მასწ... – მხარი აუბა მეგობარს მაზამ, – თემის დაწერა რად გვინდა, გოგრიძინს ისედად ეცოდინება, ვის უღიმის ჯოკონდა...

– კი არ უღიმი, უღიმი, – გაუსწორა გვანცამ.

– ხომ გითხარით, ეცოდინება-მეთქი!.. მიდი, გოგრა, მოყევი და ყველას გვეშველება... მოყევის რა, მასწ!..

– კი ბატონო, მოყევის, არაფერი მაქვს საწინააღმდეგო, – უპასუხა ელენე მასწავლებელმა, – ოღონდ, ალბათ ჯობია, ჯერ ყველა კიდეე ერთხელ გაეხსენოთ ლეონარდო და ვინჩის ეს შეღებვა. მე თან მაქვს მისი რეპროდუქცია. გვანცა, ჩემო კარგო, მიდი, მე და შენ "ჯოკონდა" დაფაშე მივაბაკროთ, ყველამ რომ დაინახოს, მერე კი გვიამბე, რაც მის შესახებ იცი. მასწავლებელმა და გვანცამ რეპროდუქცია ჭკიარტეხით მიამატრეს დაფაშე, გვანცა იქვე დარჩა და დაიწყო:

– მე წაკითხული მაქვს, რომ ერთ-ერთ ფლორენციელ პატრიცის, თავისი ცოლის, მონა ლიპის პორტრეტი შეუკეთია ლეონარდო და ვინჩისთვის. ქალი სუსტი ჯანმრთე-

ლობის ყოფილა და...

– რომ არაფერი ეცემა?! აგე, პორტრეტზე ფერს კარგი აქვს სხორციც, – არ ცხრებოდა მაზა, მაგრამ მასწავლებელმა გაკიშისხარობა შეაწყვეტინა და გვანცას ანიშნა, განაგრძო.

– ... და მაინცდამაინც არ სიაძინებდა საათობით გაუნძრევლად ჯღომა და პოზირება. ლეონარდოს ვერა და ვერ გაუხალისებია ნაღველიანი მოღელი და სხვა რამ ვერაფერი მოუჭიქრებია, თავისი ნახელავი უჩვეულო საკრავები – სიმეტრებამული ცხენის თავის ქალა და სადაფით ინერუსტირებული შავი ხისგან გამოკეთილი არაბი ბიჭუნას თავი – გადმოულია და მისივე შეთხზული მშვენიერი პანგები დაუბრავს. ამ უჩვეულო სანახაობით გაოცებულ ქალბატონს გაღიშობია და მხატვარსაც სწორედ ეს მომენტი დაუჭერია...

– პო,

ხელაგ შენ, რა ყოფილა?! მაგარი ხარ, გოგრა, რაც მართალია, მართალია! – მაზამ მორიგი კომენტარი კლასში ატეხილმა ხმაურმა ჩაახშო. ყველა თავის აზრს გამოთქვამდა: ზოგი ცხენისთავიანი საკრავის წარმოდგენას ლამობდა; ზოგი იკვირებდა, ნუთუ ლეონარდო და ვინჩი მუსიკასაც თხზავდა; გოგონების ნაწილ გუმის იბზუებდა, ვითომ ისეთი რა დამილი აქვს ამ ჯოკონდას, რომ ქვეყანა ირევაო; ლალი კი ხმამაღლა იყინოდა, რა ცხვირ-პირი ჩამოსტიროდა, ნეგავი კი ვინმე ჩემი პორტრეტის დახატვა მოინდომოს და გავიღიშებ კი არაო...

ელენე მასწავლებელმა ცოტა ხანს ეცადა, მერე ხელის აწევით ჩააცხრო კლასი, გვანცას მაღლობა გადაუხადა და თვითონ გააგრძელა თხრობა.

– დაიხ, ეს ერთ-ერთი ოფიციალური ვერსიაა. თქვენი ნებართვით, მე კიდე უფრო განვავრცობ და შევავსებ მას. საერთოდ, მინდა გითხრათ, რომ ალბათ, არ არსებობს მსოფლიოში ლეონარდოსეულ "ჯოკონდაზე" უფრო ცნობილი სხვა სურათი. მიოდი, დაეკვირდეთ – მონა ლიპა მშვიდად, გამართული მის ვერანდაზე, საფარძელში, მისი მარცხენა ხელი მაკარდის სახელურზე ასვენია, მარჯვენა კი მარცხენაზე უღევს. სადა კაბა. შუაზე გადაყოფილ წაბლისფერი თმა დალა-

საქართველოს
საბავშვო ჟურნალი

ლებდა სეკსს მხრებზე. ნათელი სახე, ოდნავ დამკინაივი ვიწრო თვალები და ღიმილი... შეუდარებელი, იდუმალი და მშვენიერი ღიმილი, ყველა სხვადასხვანაირად ხსნის ამ ღიმილს, მაგალითად, XVI საუკუნის მხატვარი და ხელოვნების ისტორიკოსი ჯორჯ ეაზარი წერს, მშვენიერი ღიმილის პორტრეტს რომ ქმნიდა, ლეონარდომ იმრუნა იმისათვის, რათა ასეთი შემთხვევისათვის ჩვეულებრივ შემთხვევებისგან გაითავისუფლებინა მოდელი და მის გასართობად მომღერლები მოიწვია და ენამახვილი ოხუნჯებიცო. ეაზარი იმასაც დასძენს, აღორძინების ხანის გენიოსმა სწორედ ამ გზით მიაღწია საწაღელს - მონა ღიმილს გაიღიმა და ლეონარდომ შეძლო გილოზე აღებუჭდა ღიმილი, უმაღლესიერ საბოლოოებს რომ ჰგერის მნახველს, ვიდრე მიწვიერსო...

- მასწ, თვითონ მონა ღიმილის შესახებ თუ არის უფრო დაწერილებით ცნობილი? - იკითხა თამარმა.

- კი, როგორ არა. ღიმილი და ანგონიო მართი და ნოღლო გერარდინი ფლორენციის ერთ-ერთ წარჩინებულ გვარს ეკუთვნოდა. იგი 1479 წელს დაბადებულა და სულ ახალგაზრდა ვაჟიკლია თავისმეორჯერ და უფრო მეტად უფროს ქერივ დიდვაჰარს ფრანჩესკო დი ბარგოლომე დი ძანობი დელ ჯოკონდოს. დონ ფრანჩესკო ერთი ჩვეულებრივი ადამიანი ყოფილა, საშაგვიერო, კომერსანტი ყოფილა გამოჩრეული, გონიერი და იღბლიანი. ფლორენციაში მშვენიერად სცილდნით, რომ მონა ღიმილი სიყვარულით კი არ გათხოვილა, არამედ მამის ნება-სურვილით, რომელსაც ამ ქორწინების ფინანსური და საქმიანი მხარე უფრო აინტერესებდა. იმასაც ამბობდნენ, თითქოს ჭაბუკი, რომელიც ყმაწვილ ღიმილს ჰყვარებია, ბრძოლაში დაღუპულა.

- სურათზე რამდენი წლისაა, მასწ, ასაკოვანი ჩანს და? - დანტერესდა ეკა.



- იმ დროისათვის, როცა ლეონარდოს მის პორტრეტზე მუშაობა დაუწყო, მონა ღიმილი 24 წლისა ყოფილა. მორიდებული, მშვიდი ჯოკონდა ფლორენციელთა საყოველთაო პატივისცემით სარგებლობდა. ახალგაზრდა გარდაიცვალა. პორტრეტის დახატვიდან რამდენიმე წლის შემდეგ ქმართან ერთად იტალიის სამხრეთში გაემგზავრებულა, გზაში ავად გამხდარა და სოფელ ლაგონეროში გარდაცვლილა...

როგორც ამბობენ, ლეონარდო და ეინჩის "ჯოკონდა" ოთხ ათას სკუდოლ მიუყიდა ფრანცისკო პირველისთვის...

- ერთი სკუდო რამდენს უდრიდა? - დანტგერესდა სოლიკო.

- სკუდო XVI-XVIII საუკუნეების იტალიური ვერცხლის ფულია. ოთხი ათასი სკუდო 12 ათას ფრანკს უდრიდა და დაახლოებით 12 ათას კილოგრამი ვერცხლის ღირებულებების ფული ყოფილა...

- აუჰ, ბიჭო! - შესძახა ზამამ.

- რა აუჰ? შენ გგონია ბევრია, მითუეგეს, ასეთი შედეგისთვის, - შეესიგევა განიკა.

- მაინც ვერ გაეფიქრა ბევრია თუ ცოტა, მასწ? - ვერ დაიკმაყოფილა ცნობისმოყვარეობა ეკამ.

- ცოტა, ღებილო, ცოტა, რით ველარ გაივქ?! - წამოუნიავა ამხ-

ანაგს მურამ.
- შენ თვითონ ხარ ღებილო! - მოიგერია მოქნეული ზღუფ ეკამს ღებილო ვლენე მასწავლებელმა-ფრანცისკო ბაგაგორელა და ორივენი მალევე ჩაისრუნენ.

- 1584 წელს პორტრეტი საფრანგეთში, ფრანგებლს სასახლის "ოქროს სალონში" უნახავთ. ისტორიული წყაროები მოწმობს, რომ იგი 1642 წელსაც იქ ყოფილა. დაახლოებით 50 წლის შემდეგ კი ლუვერში გადაუტანიათ - მაშინ ეს ჯერ კიდევ მეფეთა სასახლე იყო. მოგვიანებით "ჯოკონდა" ევრსალში ყოფილა და 1804 წლამდე თურმე ნაპოლენის ეკლასაწოლის თავზე, ხოლო მას შემდეგ, რაც იმპერატორი გამხდარა, ბონაპარტეს სურათი ახლად გახსნილი ეროვნული მუზეუმისთვის გადაუცია. საფრანგეთ-პრუსიის ომის დროს პარიზთან მომდგარი გერმანელების მიმით "ჯოკონდა" ერთი წლით ბრესკში გაუხიზნავთ, ორმოცი წლის მერე კი, 1911 წელს პორტრეტი ლუვერიდან გაქრა. აღისით-მშისით, მუზეუმის 257 თანამშრომლის თვალწინ ვიდაცამ მოიპარა ლეონარდო და ეინჩის შედეერი. იგი ორი წლის შემდეგდა აღმოაჩინეს. გამგაცებული 32 წლის იგალეილი მღებავი, ვინმე პერუჯა გამოცა. ყველაფერი კი იმით დამთავრდა, რომ პერუჯას შვიდი თვით პატიმრობა მიესაჯა, ხოლო "ჯოკონდამ" კვლავ ლუვერში დიდო ბინა...

- მირჩა, პარიზში მივდივარ, მონა ღიმილს სანახავად! - გამოაჩნდა ირაკლიმ, - არაფერი არ ვიცი, მშობლებში ქესები შემეგროვეთ და მივლინებით გამიშვით... ბარემ თხმულებსაც დაეწერე, მთელი კლასის მავტივრად! - ართობოდა კობახიძე.

- პო აბა, ბიჭო, მალ-მალე გაიმეორე! - ეცა ამხანაგს მარიამი.

- რაღა პარიზში მიდიხარ, ანა აქ არ დამოქმედო, ვითომ იგალეილ არის? მთელი ნაკლები ღიმილი აქვს? - აიგაკო კობახიძის სუბრობა თონიამ და ახლა ფრანკს მოუბრუნ-

და, შენ რას იტყვი?

ყველა ანას მიიჩნერდა.

— კარგი რა, შორში, გვხვეწები, — გააჩუმა შეგობარი სახეაღელვილმა ანამ. ფარნამაც შეხვდებოდა, შენ სულელი ხომ არა ხარ, ჩემგან რა გინდაო, მერე კი რაგომღაც მაინც შეავლო ანას თვალი და გაიფიქრა, ე, მართლა, ნეტავ როგორ იღიბება ვარდიც, ე არასდროს დაეკვირვებოდა.

— ვფიქრობ, ახლა, როცა ჯოკონდას შესახებ ამდენი რამ შევიტყვეთ, თხზულების დაწერა აღარ უნდა გაგვიტყვიდეთ. მაშ ასე — დღეს პარასკევია, ორშაბათს ველი თქვენს თხზულებებს — "ვის უღმის ჯოკონდა?"

— ხომ დავადგინეთ, არა, ვისაც და რასაც უღმის, თხზულების დაწერა რაღად გვინდა? — კიდევ ერთხელ სცადა ბუდი შაშამ.

— კმარა, შაშა, დავილაღე. შენი ხმა აღარ გავიგონო! — გაწყრა ბოლოს და ბოლოს ელენე მასწავლებელი — შენ მშვენიერად იცი, რასაც გოხობ.

— ხომ შეიძლება, თავის მოგონებებს უღიმოდეს... — გამოთქვა ეარაული თონამ. ამკარა იყო, რომ ის სწორედ ამბე ააგებდა თავის თხზულებას.

უფრო უსიხარულო გამოდგარუსულანის მოსაზრება — იქნებ ეს სულაც, სიყვარულში გაწვიბული ქალის სიმწერის ღმირილიაო. განსხვავებული აზრი აღმოაჩნდა გელას: მე კი მგონია, ჯოკონდა საკუთარ თავს დასცინის, ბებერს რომ გააყვია ცოლალო...

— აი, ხომ ხედავთ, რამდენი ვერსია გაჩნდა? ვიმეორებთ, მე სწორედ ეს თქვენი "შეიძლება", "იქნებ" და "მე მგონია" მაინტერესებს და არა, ვთქვათ, ვაზარის თუ სხვების ოფიციალურად გაბატონებული აზრი. როგორც ყოველთვის, თხზულების მოცულობას მნიშვნელობა არა აქვს, შეიძლება სათქმელი ერთ სტრუქტურულ დასვლით, მაგრამ, შეიძლება ხუთი ფურცელიც არ გვეყოს — საბოლოოდ ჩამოყალიბდა მოთხოვნე-

ბი ელენე მასწავლებელმა.

ამასობაში ზარიც დაირეკა და რაკილა დილიდანვე გამოუცხადეს, ქიმის მასწავლებელი ავად არის და ბოლო გაკვეთილი გაგვიტყვიათ, მერევე კლასელები სმაურით გამოუფინენ ქუჩაში. ფარნას შაშა წამოეწია. ერთი გზა ჰქონდათ, მეზობელ კორპუსებში ცხოვრობდნენ და თითქმის ყოველთვის ერთად ბრუნდებოდნენ შინ.

— ე, ბიჭო, იცი, ჩემს ძმაცას რა მაგარი კასეგები უშოვნია, გამოვართმევ და ხედა ვნახოთ ჩემთან.

— ვერა რა, ხედა ჯერ ინგლისურზე მივიღივარ, მერე შენც ხომ იცი, შაბათობით კარაგე მაქვს.

— ჰო, მართლა... მაშინ მეგ მოდი.

— არა, არც მეგ გამოვია, მამიდაჩემის დაბადების დღეა და ყველანი იქ მივიღივართ. სხვა დროს იყოს, კარგი?

— კარგი, ჰო. ბიჭო, ჯოკონდას რა უნდა უყო? გააჩირა რა ელენემაც, ხან რას იგონებს, ხან რას...

— რა ციცი, ვნახოთ, დავჯდაბნის რამეს... შენ?

— აზრზე არა ვარ... ავადგები და სულაც გოგონას დავაწერინებ...

ფარნამ გაკვეთილების ნაწილი პარასკევსეც ისწავლა, ნაწილი კი, და მათ შორის თხზულება შაბათობისთვის დაიტოვა. კარაგეს ვარჯიშიდან რომ დაებრუნდები, მაშინ დაეწერ, იქნებ, ამასობაში



რაიმე მომავლიერდესო. ვარჯიშიდან ყოველთვის გახალისებული და ძალმოცილებული ბრუნდებოდა ხილვით. ახლაც ასე იყო, როგორც კი მეგონის მაკარებელი გაჩერდა, არაგის დაეკრა, პირველი გამოვარდა, სპორტული ჩანთა ზურგზე მოიგდო და ესკალატორისკენ გაიქცა, საფეხურები აირბინა, შეაშლელი მომიგდა, შედგა, უკან მოიხედა, ვიღაც კაცმა ისიც იყო წინ შეღვაკილებე. გაიყინა და ახლა უფი გაიხედა. ქვევით ჩამომავალ ესკალატორზე ყველაზე წინ დედა-შვილი იდგა. ბიჭი ვერ ისვენებდა, ცდილობდა დღისთვის ხელი გაემშვენიერებინა და საფეხურები ჩაერბინა. მერე ვიღაც ქუღანამოხატული კაცი იდგა, ცხვირი გაშთიშა ჩაერგო, მერე ორი სნიერი ქალი იდგა, მერე... მერე ეკა და ანა დაინახა. ეკას არ დაუნახავს, გამწარებული ჩანთაში იქექებოდა, რაღაცას ეძებდა. ანამ კი დაინახა და გაიღიმა. ერთმანეთს რომ გაუსწორდნენ, ეკამ თავი ასწია და იმანაც დაინახა ფარნა და ანას რაღაც გადგულაპარაკი, ის კი ისევ იყი იღიმებოდა. შავი სეიტერი ეცვა, წაბლისფერი თმა ბუკვებზე ეყინა, მარცხენა ხელი ესკალატორის სახელურზე ელო, მარჯვენაში იეხის კონა ეჭირა. ფარნას რაღაც დაემართა. თვალი ვეღარ მოსწყვიტა ანას. უნებლიედ რამდენიმე საფეხურით დაშლდა ჩაინაცვლა. ანას თავი მოებრუნებინა და ისევ ისე იღიმებოდა. მერე, ერთმა ესკალატორმა ფარნა რომ შემოთ ამოიყვანა, მეორემ გოგონები სადგურში ჩაიყვანა და პირდომილიანი ანაც სხვა მგზავრებს შეერია. ფარნა კი მთელი გზა თავს იმტკრევდა, ნეტავ, რას იღიმებოდა ვარდიცო.

შინ მისულმა ისაღილა, ცოცხალი დაისვენა და გაკვეთილებს ჩაუჯდა. ალგებრის მაგალითების გამოყვანა არ გასჭირვებია, ფიზიკაც ისწავლა და ახლა ქართულის რვეული გადაშალა, სათაურიც დაწერა. მაგრამ წინ ვეღარ წაიწია, ვერაფერი მოიფიქრა და წამოდგა. იწრიალა, ხან გელევიზორს მიუჯდა, ხან დე-

გვეყვითის კითხვა დაიწყო, ხან მაგნიტოფონი ჩართო. გული ვერაფერს დაულო. რაღაც არ ასეუენებდა. ბოლოს, გელეფონი თავის ოთახში გაიტანა. ანას ნომერი აკრიფა, მაგრამ მაშინვე დაჰკიდა: — რა, ხომ არა ვკითხავ, რას იღიშებოდი-მეთქი... არ შეგვეყვითის, მინდოდა და ვიღიშებოდი... საოცრად ლამაზი ყოფილა!..

მერე ეკასთან ღარეკა. ყურმილი ეკამ აიღო.

— ე, კიბილაძე, მე ვარ, ფარნა...
— რას მეუბნები, მართლა? არ გამაგიჟო... მერე რა გინდა, ფარნა, რამ შეგაწუხა?
— მოიცა პო, ნუ დაიწყებ... იცი რა... მინდოდა შეკითხვა... — აბლუკუნდა ფარნა — მერე თავის თავზე თვითონვე მოუვიდა გული და მიახალა, — რას იკრიფებოდა ის შენი ღარეკილი?!

— ვინ ღარეკილი? სად? შენ გვიცხობ არა ხარ?!

— ვინ და ვარდიძე!.. წელან შეგრომი...

— ღებილი ხარ, ხოსიგაშვილი! ჯერ ერთი, კი არ იკრიფებოდა, იღიშებოდა...

— პო, ღარეკუშეთ, მერე რას იღიშებოდა?

— რომ გეუბნები, ღებილი ხარ-მეთქი, არა გჯერა. შენ გიღიშოდა!

ვერ უნდა მიმხვლარიყავი? — აწიკინდა ეკა ყურმილში.

ფარნა გამრა, ენა ჩაუკურდა. ბოლოს, როგორც იქნა, ხმა ამოიღო.

— მე რა ვიცი... საიდან უნდა მიმხვლარიყავი?

— აუპ, ამ ბიჭებს ხომ ვერაფერს გაუგებ? მარტო ღლეს დინახე არა, ანამ რომ გაგიღიმა?! გოგომ აღარ იცის, როგორ გაგრძობინოს, რომ მოსწონხარ, შენ კიდე... ბე, ბე, ბე... ვის უღიშოდაო. ნეგავ გამაგებინა, მაინც, რა მოსწონს შენი, თავი ბუენა-ტოს მიგიგავს და საერთოდ... — გამაწარებულმა ეკამ ყურმილი დაუკიდა.

— მე?! მე მიღიშოდა?... ვითომ? მართლა? თუმცა... რა ვიცი. პაინც, მაინც... ეს კალატორზე ხომ არც ჩემს წინ იღვა ვინმე და არც ჩემს უკან... ვაგონიდან რომ გამოვყარდი, ყველას გამოვასწარი და ერთი ოცდაათი საფეხური მაინც ავირიბინე. ე, მგონი, მართლა მე მიღიშოდა... რა ღამაში იყო... ნაღდად მე მიღიშოდა. აუპ, მართლა ღებილი ვარ, აქამდე როგორ ვერ ვამჩნევდი. საოცრად ღამაში ყოფილა ანა... ღიმილი ხომ... ჯოკონდას ღიმილი ჰქონია!..

ისევ ღარეკა ეკასთან, მაგრამ იმან ხმის ამოღება აღარ დააყადა, ისევ გაუმეორა, ღებილი ხარ,

ხოსიგაშვილი, რომელი საათია, თუ იცი, სადაც არის, შეუქს გამორთავენ, დაწექი და დაიძინე.

შუქი მართლაც მალე გამოვრთა, ესე იგი, თორმეტი საათი იყო. ფარნა დაწვა, მაგრამ ვერა და ვერ დაიძინა. წინ სულ ანა ელვა. ეკამ მითხრა, შენ გიღიშოდა... აქამდე როგორ ვერ ამჩნევდი, რომ მოსწონხარო... ე, მართლა ისე მითხრა, ნეგავ, რა მოსწონს შენი, თავი ბუენა-ტოს მიგიგავსო... ნეგავ, ბუენა-ტოს როგორი თავი აქვს? ალბათ, ღლი... მართლა ღლი თავი მაქვს?! ვუღარ მოისვენა, წამოღდა, ასანთი მოძებნა, ღამა აანთო და ღერეფანში გავიდა. სარკეს მიანათა. მგონი, მართლაც ღლი თავი მაქვს... საგარცხელი აიღო და თმა გაღაივარცხნა. არა, თმა არაფერ შუაშია, ღლი თავს არაფერი ეშველებო, — გაფიქრა და ისევ აიწეწა თმა, მერე ოთახში შემობრუნდა, ღამა მაგაღამე დაღდა და ჩამოჯდა. მაგაღამე გაღაშლილი ქართულის რეუული იღო. "ვის უღიმის ჯოკონდა?" — წაიკითხა ფარნამ, ღამა წინ წამოსწია, კალმის-ტარი მოძებნა, კიდე ერთხელ წაიკითხა თხზულების სათაური — "ვის უღიმის ჯოკონდა?" და შუა ფურცელზე მსხვილი ასოებით დაწერა — მე.



ახალი ღემსი

ბოდერიძე ჩოხელი

როგორც გამთარში თოვლიან

ტყეს მწიფე ძახველი,

ისე შემორჩა სულში

ბავშვობა,

დათოვლილია ირგვლივ

ტყეებო,

თოვლიან ფერდობს

მიუყვება უკვე ბილიკი...

აქჩამოივლის ალბათ სიბერეც

და ჩემს ბავშვობას

როგორც ძახველს მშიერი

ყვავი

დააცხრება და უცებ

გა

კენ

კ

ა

პ

ს.

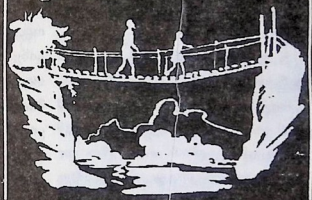
სიტყვის ჯანა



ტრიზა - ატლახებულ ქუჩაში მანქანა რომ გაიქროლებს და ტალახს შემოგაშხეფებს, იმ ტალახსა ჰქვია. "სიტყვა გამიტრიზავალ" - ესე იგი, ჩემი სიტყვა არაფრად მიიჩნია, მიწაზე დაუშვა, ტალახში ამოსვარაო.

ბონდი

გაბმული ხიდი. ამ ხიდს ძველად უსურვაზით წნავდნენ (უსურვაზი - იგივე კრიკი-



ნაა - ველური ვაზი). ახლა ბაგირით კეთდება მდინარის ორივე მხარეს დასობილია ორი ბოძი. ბოძებს შორის, ერთი ნაპირიდან მეორემდე, გაჭიმულია წყვილი ბაგირი. ზედ ფიცრებია გარდიგარდმო დალაგებული. ამ ხიდზე როცა გადიხარ - თახთახი გაუღის. ეს ხიდი უმეტესად განიერ მდინარეზე კეთდება.



ტაპპრნა - ფეხთ აკრული ტალახი. სახლის წინ, ფეხის საწმენდელაზე რომ იფხეკენ - ის ტალახი.



ნეტავ რას ვერჩით ქაშელეონს?

საქართველო
საბჭოთაო
კავშირები

ადამიანზე, რომელიც ანგარე-ბის მიზნით იცვლის აზრს, შეხედულებას, ამრეზით ამბობენ, ქაშელეონიაო! სულ კი იმიტომ, რომ ამ უწყინარ ხელიც შეფერი-ილობის შეცვლა შეუძლია: ბალ-ასში ის მწვანეა, ქვიშაზე ყოფი-ელი ხდება, ხის ზროზე კი — ყავისფერი.

შეფერილობას თევზებიც იც-ვლიან, კიბორჩხალებიც, მწვერ-ებიც, მაგრამ, რატომღაც, ადამი-ანებმა მაინცდამაინც ქაშელე-ონი ამოიჩემეს, მისი ეს თვისება დაიხვიეს ხელზე. შემწნეით, ქაშელეონის ეს თვისება უძვე-ლეს დროში შეამჩნიეს, იმას კი მრავალი საუკუნის შემდეგ მიხ-ვდნენ, მაინც როგორ იცვლის იგი ფერს. ამ გამოცანის ამოც-ნობაში ადამიანს მიკროსკოპი დაეხმარა.

იმ უჯრედებს შორის, რომ-ლებიხგანაც ყველა ორგანიზმი შედგება, ისეთებიც არსებობს, რომლებიც შეფერილობას გა-ნაგებენ. სწორედ ამ უჯრედე-ბზეა დამოკიდებული ბუმბულებ-ის, კანის, სხეულის ცალკეული ნაწილების ფერი. მათში თავ-მოყრილია მღებავი ნივთიერ-ებების — პიგმენტების მარც-ვლები. ამიტომაც უწოდებენ ამ უჯრედებს პიგმენტურებს, ანუ ქრომატოფორებს (ბერძნ.), რაც ქართულად "სადებავის მა-

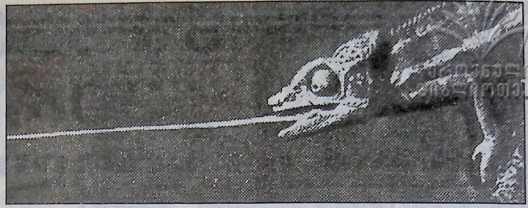


ტარებელს" ნიშნავს. ზოგ ქრო-მატოფორაში ბევრი პიგმენტი, სხეუბში — ნაკლები. ცხადია, როცა პიგმენტი მეტია, შეფერი-ლობა უფრო ხასხასა, კაშკაშაა.

მაგრამ, მნიშვნელობა აქვს არა მარტო პიგმენტის რაოდენობას, არამედ იმასაც, თუ როგორ არის იგი განლაგებული უჯრედ-ში: მთელ ქრომატოფორაშია მი-

მოხეული, ყველა მის განსტოებაშია განლაგებული, თუ უჯრედის შუაშია თავმოყრილი. პიგმენტის მარცვლებს შეუძლიათ გადაადგილდნენ ქრომატოფორაში, ის კი არა, თვით ქრომატოფორებსაც შეუძლიათ კანის სიღრმეშიც ჩაღრმავდნენ და მაშინ კანი ფერმკრთალდება – და მის ზედაპირსაც მიუახლოვდნენ – კანი უფრო კაშკაშა ხდება.

მაგრამ ქამელეონს მარტო კანის შეფერილობის სიკაშკაშე კი არ ეცლება, არამედ, თავად ფერიც. მაინც, როგორ ხდება ეს? ძნელი მისახვედრი არ უნდა იყოს, რომ ქამელეონს ქრომატოფორებში სხვადასხვა ფერის პიგმენტის მარცვლები აქვს. თუ ქამელეონი ბალახში ზის – მწვანე პიგმენტიანი ქრომატოფორები კანის ზედაპირზე ამოდის. სხვა ფერის პიგმენტები კი სიღრმეში ძევს. როცა ქამელეონი ხის ზროზე აცოცდება – მწვანე პიგმენტიანი უჯრედები კანის სიღრმეში ეშვება, ზედაპირისკენ ყავისფერი საღებავი ნივთიერების შემცველი ქრომატოფორები მიისწრაფის.



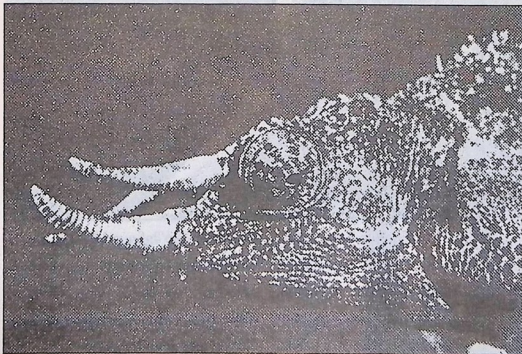
ფაუნის ზოგიერთი წარმომადგენელი, კერძოდ, მწერი ტემპერატურის შეცვლის შესაბამისად იცვლის ფერს. 15° ტემპერატურის დროს იგი შავია, როგორც კი ოდნავ დათბება, – ფერი უბაცდება. ხოლო 25°-ზე მწვანე ხდება. რაშია საქმე? რაში სჭირდება სითბოში უფრო ბაცი შეფერილობა? კი მაგრამ, ჩვენ, ადამიანები, ხომ ვცდილობთ, სიცხეში დია ფერის ტანსაცმელი გვეცვას, რადგანაც იგი მუქ ფერზე ნაკლებად ნთქავს მზის ენერჯიას, რატომ არ უნდა იფიქროს სიცხისგან თავდაცვაზე მწერმა?

განსაკუთრებულ ზეგავლენას ახდენს ცხოველთა ქრომატოფორებზე სინათლე. სინათლის ზეგავლენით ცხოველი მარტო კი არ ბაცდება ან მუქდება, შეფერილობის ცვლა შეი-

ძლება ზოგჯერ ძალზე რთულიც იყოს. მაგალითად, ზოგიერთი სახის კობორჩხალა შავ ფერზე შავია, თეთრზე – თეთრი, წითელზე – წითელი, ყვითელზე – ყვითელი.

მაინც, როგორ იწვევს სინათლე ცხოველის ფერის შეცვლას? ქამელეონს ან სვიას (ქამბალა) თვალზეც ცვილი რომ გადაეუსვათ, ისინი ფერს აღარ შეიცვლიან. იგივე ემართებათ მხედველობის ნერვის დაზიანების შემთხვევაშიც. მაშასადამე, სინათლე თვალის საშუალებით ზემოქმედებს ნერვულ სისტემაზე და მხოლოდ ამ უკანასკნელის მეშვეობით – ქრომატოფორებზე. ტვინიდან ქრომატოფორებამდე ნერვები გადის. მათი მეშვეობით გადაიცემა სიგნალები: "შეიცვალოს ქრომატოფორების ფორმა და განლაგება". ასეთი ბრძანების შემდეგ სვიას კანზე უჩნდება ნახატი, რომელიც მან დაინახა: სილიან ფსკერზე იგი ერთი ფერისაა, კენჭიანზე კი – ჭრელი, ხალეიანი. მეცნიერები ასეთ შემთხვევაში ამბობენ, ნახატი ხედვით სახეს შეესაბამება.

ამრიგად, გამოდის, რომ ქამელეონის ქცევაში ცული არაფერი ეოფილა და ჩვენ სულ ტყუილად შეურაცხყოფთ მას.



ბინჯავთ ფრანების ფესტივალზე

თუ უშუალოდ არა, კინო-ფილმებში, წიგნებსა თუ ჟურნალ-გაზეთებში მანინც გექნება ნანახი, როგორ უშვებენ ბავშვები ფრანს. უთუოდ ნახავდით და მოგეწონებოდათ კიდევ მისი ზეცაში ლივლივი. იქნებ გინატრიათ კიდევაც, ნეტავ, მეც გამაშვებინა ერთხელ მანინც ასეთი ფრანო. არადა, რომ იცოდეთ, რა ადვილია ამ ოცნების ასრულება - მთავარია, სურვილი გქონდეთ. იმედო გვაქვს, რომ ჩვენი ჟურნალის ამ ნომრის წაკითხვის შემდეგ ბევრ თქვენგანს გამოუჩნდება ამგვარი სურვილი. საქმე ის გახლავთ, რომ "ნაკადულის" რედაქციამ და საქართველოს ბავშვთა საერთაშორისო ფონდმა გადაწყვიტეს, ჩაატარონ ჩვენს ქვეყანაში პირველი ფრანების ფესტივალი. ეს ღამეზი ფესტივალში გაზაფხულზე, სავარაუდოდ აპრილ-მაისში გაიმართება. სავარაუდოდ იმიტომ, რომ მოგეხსენებათ, ფრანის გასაშვებად შესაბამისი ამინდი, ნიაკვარია საჭირო. ფესტივალის გამართვის ზუსტი თარიღი ხელმალე დაზუსტდება, თქვენ კი დროს ნუ დაკარგავთ და ამასობაში მოდელების დამზადებას მოჰკიდეთ ხელი, ახლავ ემზადეთ ფრანების პარადისთვის. "ნაკადული" ამ ნომერში გთავაზობთ რამდენიმე მოდელის ნი-

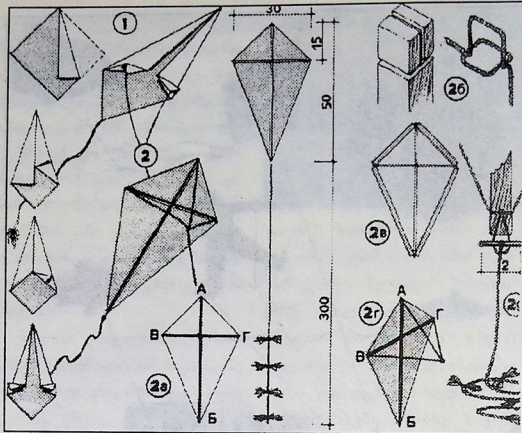


შუშს, ჟურნალის მომდევნო ნომრებში კიდევ რამდენიმე უფრო რთული მოდელის დამზადებას გასწავლით.

მაშ ასე, გიწვევთ საქართველოში პირველი ფრანების ფესტივალში მონაწილეობის მისაღებად. გარდა იმ დიდი სიამოვნებისა, მარტო ჰაერში აჭრილი საკუთარი ნახელავე ფრანის ფრენა რომ მოჰგვრის ყოველ თქვენგანს, საუკეთესო მოდელების ავტორებს ჯილდოებიც ელის.

ფრანი უძველესი საფრენი აპარატია. აღმოსავლეთის ქვეყნებში, კერძოდ, ჩინეთსა და იაპონიაში ფრანები 4000 წლის წინ გაჩნდა. სხვადასხვა

დღესასწაულებისთვის ჩინელები, იაპონელები, ბირმელები ფრანებს პეპლების, თევზების, ხოჭოების სახეს აძლევდნენ. ყველაზე შთამბეჭდავი და, ცხადია, ძნელი გასაკეთებელიც, მფრინავი ურჩხული იყო, რომელიც აღმოსავლეთში ძალაუფლები-სა და კეთილდღეობის სიმბოლოდ ითვლებოდა. ფრანების დამზადება-გაშვებაში ერთნაირი ხალისითა და გატაცებით მონაწილეობდნენ დიდებიც და პატარებიც. ასეა ახლაც. ამ ქვეყნებში სახალხო დღესასწაულებზე, მაგალითად, ახალწელს ცაში ნაირფერ ფრანებს უშვებენ, რომლებზეც, ხშირად ფრანებსაც ამაგრებენ. დღეს



ფრანი თავშესაქცევი, გასართობი სათამაშოა. ძველად კი მათ სხვადასხვა მიზნით უშვებდნენ ცაში – ბრძოლაში მოწინააღმდეგის შესასინებლად, ატმოსფერული ელექტრობის შესასწავლად, მეტეოროლოგიური დაკვირვებებისთვის, სხვადასხვა სახის მცირე ტვირთების ან შეტყობინების მისაწოდებლად და ა.შ.

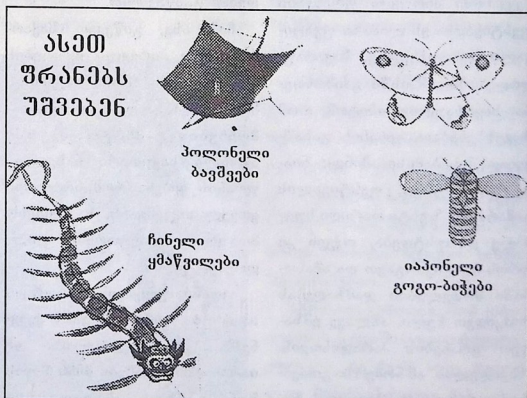
არსებობს ფრანის უამრავი სახის კონსტრუქციები. პირველ ჯერზე ჩვენ შედარებით მარტივ, ადვილად დასამზადებელი კონსტრუქციების შესახებ გიამბობთ. მაგრამ, ვიდრე უშუალოდ ფრანების გაკეთებას შეუდგებოდეთ, მოდით, გავარკვიოთ, მაინც რატომ და როგორ დაფრინავს ფრანი. ვფიქრობთ, ყველასთვის ნათელია, რომ იგი ჰაერის მოძრაობის წყალობით ლიფლივებს ზეცაში. მაგრამ, თუ ბრტყელ ფრანს ოთხივე კუთხეზე ოთხ ძაფს გამოვებამთ და ერთად შევაერთებთ, ასეთი

ფრანი საკმაოდ ძლიერ ქარშიც კი ვერ გაფრინდება. ეს კი იმიტომ ხდება, რომ ჰაერის შემხვედრი ნაკადი თანაბრად აწვება ფრანის ზედაპირს და კუთხეებზე გამობმული ძაფები არც ზევით უშვებს მას და არც განზე. მოდით, ვცადოთ, მარტო სამი ძაფი დავტოვოთ, თანაც, ისე შევკრათ ისინი, რომ ფრანის ზედაპირი რაღაც კუთხით იყოს დახრილი. ამ კუთხეს "შეტ-

ვის კუთხე" ეწოდება. მოცემულ შემთხვევაში ჰაერის წინააღმდეგობის ძალა არა მარტო უკან ეწვევა ფრანს, არამედ ათრთოლებს ზევით აფრინდეს. ამწვევი ძალის სიდიდე დამოკიდებულია "შეტვის კუთხეზე", ფრანის ზომებზე და შემხვედრი ჰაერის დაწოლის ძალაზე. ეს დაწოლა მით მეტი იქნება, რაც უფრო ძლიერი იქნება ქარი.

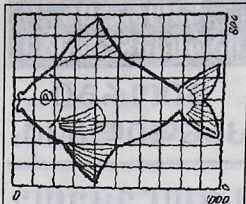
ახლა კი შევეცადოთ, ყველაზე მარტივი ფრანი "ბერი" (ნახ. 1) გავაკეთოთ. 25X25 სმ. ზომის ოთხკუთხედი საწერი ან სახაზავი ქაღალდი ისე მოკეცეთ, როგორც ეს 1. ნახატზეა მოცემული. ფრანი უკულოდ ვერ გაფრინდება. კულის გაკეთება კი 100-125 სმ. სიგრძის ნაჭრის ან ნეჭის, ხრალის ლენტვიდან უნდა გააკეთოთ. გაშვების წინ ადვირი ორ ადგილას დაამაგრეთ და "ბერი" ქარის საწინააღმდეგოდ აუშვით ცაში.

ბრტყელი ფრანის გასაკეთებლად (ნახ. 2) 0,5X0,5 კვეტის ფიჭვის ორი ლარტყა დაგჭირდ-

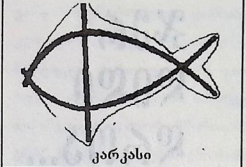


ებათ, ერთი 50 სმ. სიგრძის უნდა იყოს, მეორე – 30 სმ. ლარტყეების ნაცვლად შევიძლიათ ტირიფის ან თხილის ასეთივე სისქის წკნელები გამოიყენოთ. ლარტყეები საგულდაგულოდ გაასუფთავეთ ზუმფარით ან შუშის ნატეხით, მერე გადააჯვარდინეთ და ფრანის ჯვარედინ (ნახ. 2 ა) მზად იქნება. ამის შემდეგ გონიოს მეშვეობით ლარტყეების პერპენდიკულარობა შემოწმეთ: გახსოვდეთ, კუთხეები აუცილებლად მართი უნდა იყოს.

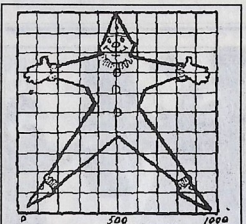
ლარტყეების ბოლოებზე 1 სმ. მოშორებით ჯაყვა დანით პატარა წრიული ნაჭდეგები გააკეთეთ. მერე, ძაფით შეაერთეთ ლარტყეების ყველა ბოლო (აბ, ბგ, დ წერტილები). ძაფები ისე დაამაგრეთ, როგორც 2 დ. ნახატზეა მოცემული. ახლა ფრანის გადასაკრავის მომზადებას შეუდგეთ. კარკასი ქაღალდის ფურცელზე დადეთ და კონტური შემოხაზეთ, ოღონდ 1-1,5 სმ. სიგანის ნამეტები დატოვეთ. გადასაკრავი გამოჭერით, ნამეტ ზოლებზე წებო წაუსვით და კარკასს შემოაკარით. წებო რომ გაშრება, მაგარი, ხასურველია 0,1-0,2 სმ სისქის გრეხილი კანაფისგან გააკეთეთ აღვირი. აღვირის სიგრძე კი ასე განსაზღვრეთ: კანაფის ერთი ბოლოდ წერტილზე დაამაგრეთ და აწერტილამდე, მერე კი აწერტილამდე გაჭიმეთ და აქვე მიაბით. მეორე ბოლო აწერტილში დაამაგრეთ, აღნიშნეთ მასზე მანძილი ა და აწერტილებს შორის



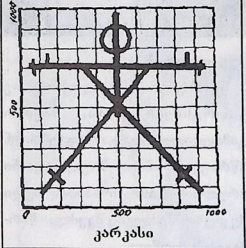
გარსაკრის თარგი



კარკასი



გარსაკრის თარგი



კარკასი

და კიდევ 10 სმ. მიუმატეთ. კანაფის ეს ბოლო პირველი ზონრის შუა ადგილზე გამოებით, ბოლოში კი ყულფი გაუკეთეთ (ნახ. 2 დ). გრძელი ზონრის ორივე ნახევარი ტოლი უნდა იყოს, თორემ ფრანი იქით მხარეს გადაწვება, რომელზეც აღვირი მოკლე იქნება.

ბ წერტილში ძაფი გამოებით და კუდის დასამაგრებელი ყულფი გაუკეთეთ. კულფს შევსებთ კლიათ 3-4 მ. სიგრძის წვრილი კანაფისა გააკეთეთ. ერთ ბოლოს 2 სმ. სიგრძის წვრილი ჯოხი გამოებით, მეორეს კი ერთმანეთისგან თანაბარ მანძილზე რამდენიმე ქაღალდის ბაფთა მიამაგრეთ. 2 დ. ნახატზე ნაჩვენებია, როგორ უნდა მიამაგრეთ კუდი ფრანს. ასეთივე მომცრო ჯოხი უნდა გამოებათ ძაფსაც, რომლითაც ფრანს გაუშვებთ (დვერი), გაუყარეთ იგი აღვირის ყულფში და ფრანიც მზად იქნება გასაფრენად.

გთავაზობთ კიდევ ორი მარტივი ფრანის კონსტრუქციას.

თვეში ფრანის კარკასისთვის ხის სამი ლარტყა დაგჭირდებათ. თარგი კარკასს გადააკარით და წებოთი დააწებეთ. აქვე გთავაზობთ თარგის ნიმუშს. გამოებით ფრანს 1,5 მ. სიგრძის "კუდი" და მისი მედელობაც უზრუნველყოფილი იქნება.

ასევე მარტივია კიდევ ერთი ფრანის "კლოუნის" კონსტრუქცია. აიღეთ სქელი თეთრი ქაღალდის ფურცელი, დახაზეთ იგი ისე, როგორც ნახატზეა ნაჩვენები და ზედ კლოუნი დახატეთ. ხის ლარტყეებისგან გააკეთეთ კარკასი, გამოჭერით კლოუნი და კარკასზე დააწებეთ. კლოუნს ხელ-ფეხზე მსხვილი ძაფის ან წმინდა კანაფის კვანძები გამოებით, მერე "კუდიც" მიაბით და თქვენი კლოუნი გასაფრენად მზად იქნება.

გასული წლის ქვეყნის საუკეთესო სპორტსმენის გამოვლენა კართულ სპორტულ ჟურნალისტებს ამჯერად არ გასჭირვებიათ. და ეს სულაც არ იყო გასაკვირი — ვინ გაუწევდა სერიოზულ კონკურენციას პლანეტის 1997 წლის უძლიერეს მოკრივეს მოყვარულთა შორის ყველაზე პრესტიჟულ — ზემბიმე წონით კატეგორიაში?! ამიტომაც დაასახელებს ასე ერთსულსავე პირველ ნომრად 23 წლის ვარაიანელი გოლიათი გიორგი კანდელაკი.

იმის გათვალისწინებით, რომ გიორგის ერთი წლის მიტოვებული ჰქონდა კრივი და მხოლოდ სამიოდე კვირის ნავარჯიშებმა მოიპოვა ქალაქ ბუღაპეშტში მსოფლიოს ჩემპიონობა, ეს შედეგი შეიძლება უნიკალურად ჩაითვალოს.

— გიორგი, ჩვენი ჟურნალის მკითხველების და თანამშრომლების სახელით გილოცავთ საქართველოს გასული წლის საუკეთესო სპორტსმენად აღიარებას.

— დიდი მადლობა. ეს წოდება ნამდვილად ძალიან საპატიოა ჩემთვის. გულწრფელად მსიამოვნებს თქვენი მკითხველების მოლოცვა. მინდა იმედი ვიქონიო, რომ ჩემი მიღწევა მოგ მათგანს მაინც აფიქრებინებს, კრივი დაიწყოს ვარჯიში. ჩემს მიერ ჩამოყალიბებულ კლუბში სწორედ მათ გოლბიჭებს ვამეყიადინებ.

— ბოლომდე თუ გაქვთ გაცნობიერებული, რომ ამ გამარჯვებით, რომ იცხვიან, თავდაყირა დააყენეთ საყოველთაო მსხედლება შეჯიბრებისთვის მოკრივეთა სანგრძლივი მომზადების

სპორტის ვარსკვლავები

გიორგი კანდელაკი:

სიღნეიმდე ჯერ დიდი ღრმა...



აუცილებლობაზე?

— არ ვიცი, მე ასე ვფიქრობ, თუ სპორტსმენს ნიჭი, საკმაო გამოცდილება და გამარჯვებისკენ სწრაფვა გააჩნია, მოკვლედიანი სრულფასოვანი მოსამზადებელი შეკრების შემღებაც შეუძლია წარმატების მიღწევა.

— გიორგი, ერთი პირობა თქვენ რინგიდან წახვედით, მერე კი მოულოდნელად დაბრუნდით. მაინც, რამ განაპირობა დაბრუნება?

— ძირითადად ეს ჩემი მეუღლის ნინო ყანჩაველის დამსახურებაა. ჩვენ რომ შევეუდლით, კრივისთვის თავი დანებებული მქონდა და მხოლოდ ნინოს დაკინებული თხ-

ვით დაეწიე კვლე ვარჯიში.

— ეს იგი, ნინო კრივის გულმგამაკვიარია?

— ის ჩემი გულმგამაკვიარია.

კარგად იგრძნო, როდენ დიდი ადგილი უკავია კრივის ჩემს ცხოვრებაში.

— ბუღაპეშტში თქვენ ხუთი ორთაბრძოლა გამართეთ. რომელს აღნიშნავდით განსაკუთრებით?

— ნახევარფინალურ ორთაბრძოლას ბელორუს მოკრივესთან და, რა თქმა უნდა, ფინალს — კუბელ რუბალკასთან. კუბელების სკოლა უძლიერესია სამოყვარულო კრივში. 1993 წელს ჩატარებული მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალში სწორედ ამ სკოლის წარმომადგენელთან, ლეგენდარულ ფელქს სავონთან დამარცხდი. იგივე განმეორდა ატლანტის ოლიმპიადამე. ამიგომ კუბელებთან მე ჩემი პირადი ანგარიში მაქვს და რუბალკას დამარცხებით თავისებური რევაში ავიღე.

— რაღა დავიმალთ და, ცოტა ვინმეს თუ სჯეროდა, რომ თქვენ ამ გოლიათის სძლევედით...

— რუბალკაღა ნამდვილად ღირსეული მეტოქე იყო — ფიზიკურად ძლიერი, ჩემზე მაღალიც და 20 კილოგრამით მძიმეც, მაგრამ, მაინც მოვახერხე ჩემს "ჭკუაზე მომეყიდა", საკუთარი სტილი მოვახვიე თავს და გავიმარჯვე.

— ეს გამარჯვება, ალბათ, ქართული კრივის ისტორიაში უმაღლესი მიღწევაა. საინტერესოა, როგორ შეაფასებდით კრივის ღვევანდელ მღვთმარებობას ჩვენს ქვეყანაში?

— ეს რომ რამდენიმე წლის წინ გკითხბათ, ვიპასუხებდით, მღვთ-

მარეობა კატასტროფულია-მეთქი. საოცარია, 1993 წლის მიღწევების შემდეგ (ამ წელს ქართველმა მოკრივეებმა მსოფლიოს და ევროპის ჩემპიონატებზე 6 მედალი მოიპოვეს - აბ.) რატომღაც, სპორტის ამ სახეობას ყურადღება მთაკლეს და ფინანსური დახმარებაც შეუწყვირეს. ამ ვარეობებამ უნდა იმოქმედა შედეგებზე. 1995-96 წლები დიდი "ჩაერღნით" აღინიშნა...

- სწორედ მაშინ გადაწყვიტა მოგიერთმა თქვენმა კოლეგამ ბედის საძიებლად სამღვარვარეთ წასვლა. ასე აღმოჩნდა, მაგალითად, პაპაგა გვასალია რუსეთში, რამაზ ფალიანი - საბერძნეთში. თქვენ კი არ გიფიქრიათ სხვა ქვეყანაში წასვლა, სადაც წერტონის უკეთესი პირობებიც გექნებოდათ და მაგერიალურადაც გაცილებით უკეთ იქნებოდათ უბრუნელებოლი?

- სხვების ვაკიცხვას არ ვაპირებ. ყოველი აღაბიანი თვითონვე აგებს პასუხს სკუთარ არჩევანზე. ჩემს არჩევანს რაც შეეხება, საქართველოდან კი არა, ჩემი მშობლებური სოფლიდანაც კი არსად ვაპირებ წასვლას... მაგრამ, მოდით, ქართულ კრიემი არსებულ ღღევანღელ მღგომარეობას დაეებრუნღეთ. სასიკეთო ძერები ნამღვიღად იღრძნობა. ფინანსირების მცირეოღენი წყაროც გაჩნღდა. კრიემი ახალი ნიჭიერი თაობა მოვიღდა. შეღდეგებღაც არ ღააყოენა. მაგრამ, ღარწმუნეული ვარ, ძირითადი შეღდეგები, მთავარი გამარჯვებები წინა გეპქეს.

- ამ გამარჯვებებში ღირსეულ წვლილს, ალბათ, ის ნორჩი მოკრივეებიც შეიგანენ, თქვენს მიერ ღაარსებულ სპორტულ

კლებში რომ ვარჯიშობენ. უფრო მეტი გვიამბეთ მათზე.

- კლებ "ჩემპიონში", რომელიც 1996 წლიდან ფუნქციონირებს, კრიემის ოსტატობას ღღესღღობით 120 ბიჭი ეუფლება ვარიანიღან და მეზობელი სოფლებიღან. ისინი პაგარა საწერტნელ ღარბაბში ვარჯიშობენ, რომელიც ვარიანის კულტურის სახლის შენობაში გემოგვიყვეს. მართალია, არც გათბობა გეპქეს, არც შხაპი, სპორტული ინვენტარიც ძალზე მწირია, მაგრამ, საკმარისია, ერთხელ მაინც მოხვეღეთ ჩვენს კლებში, ნახოთ, თურა ენთუშიამშით ვარჯიშობენ ბიჭები, რომ ირწმუნოთ - მათ შორის XXI საუკუნის საერთაშორისო ტურნირების გამარჯვებულები და პრიზიორები არიან.

რამღენიღე თვის წინ ჩევიღე/ ძალებით ახალი სპეციაღღიღეული სპორტული ღარბაბის გეგუნღეღეღე/ წყეუ. საძირკველი და ძირითადი კონსტრუქციები უკვე მზაღდა. ფული თუ გვიყო, ამ მათუზღღე ყვეღაღეღერს ღღეამთავრებთ...

- გიორგი, თქვენი მეღღების მიღღარ კოლექციას ერთი უზაღღესი ჯიღღოღა აკლია - ოღმიშიური ოქრო. მის მოპოვებას არ გეგვამეთ?

- ენახოთ, ამამე ღაპარაკი ნააღრვეია. მომღღენო ოღმიშიაღა სომ მხოლოღ 2000 წელს გაიმაღრებღა, ისე რომ, სიღენიღე ჯერ კიღვე დიდი ღროა...

ესაუბრა
არჩილ ბეჰანიშვილი
აგტორის ფოტო



ჰომეროს პრაისის თავგადასავლები

(რამდენიმე თავი პრცელი მოთხრობიდან)

ფუნქულების ავტორი

ეს ამბავი ნომერში მოხდა, ერთ-ერთ პარასკევს, საღამოს. მაგრამ, ჯერ პომეროსმა გაიგონა, როგორ ელაპარაკებოდა დედა გუელფონთი აგნესა დედას, ძია ოდისევსის ცოლს, იმ ძია ოდისევსისა, ქალაქ სენგერბერგის ცენტრში მაგარა კაფე რომ ჰქონდა. დედამ უთხრა, ნახევარ საათში გამოვივლი და კრებამე ერთად წავიდეთო. რა კრებამე?! ნუთუ აგნესას დაავიწყდა, რომ დღეს ქალთა კლუბში მათი საქმიანობის განხილვა უნდა შედგეს, გარდა ამისა, ჭრა-კერვისა და ქსოვის წრეების მეცადინეობაც დღეისთვის არის დანიშნული?..

დედამ ყურმილი რომ დაღო, პომეროსმა უთხრა:

– შეიძლება, მეც შენთან ერთად წამოვალ, ოღონდ ძია ოდისევსთან დაერჩები და იქ იქნები, ვიდრე შენ და აგნესა დედა თქვენი გეგმების განხილვას მორჩები.

დედამ ნება აღართო. და მას შემდეგ, რაც პომეროსმა ორივე ხელით დაიკეცა ჯაგარა თმა, დედამ კი შეაშოშოლა. ჭრა-კერვის სახელმძღვანელო ხომ არ მრჩებოა, ისინი მანქანაში ჩასხდნენ და ქალაქში წავიდნენ.

ძია ოდისევსის კაფე ქალაქის ერთადერთ მოედანზე მდებარეობდა, მუსკად სასამართლოს პირდაპირ. თვითონ ძია ოდისევსი მოწინავე მეცნიერული შეხვედრების კაცი იყო და ყველაზე მეგობარ ამ ქვეყნად გექნიეროს სიახლეები უყვარდა. ამიტომაც, მისი კაფე ათასნაირი ავტომობილი მოწყობილობით თუ დანადგარებით იყო გაჭვდილი. აქ ნაფიცობის ვასახუხი ავტომობილი იყო, ყაყის მოსადრელებელი ავტომობილი, ჭურჭლის სარეცხი ავტომობილი და ფუნქულების

დასამზადებელი ავტომობილი.

აგნესა დედა ნაკლებად ენდობოდა გექნიეროსს და ძია ოდისევსის მიერ დანერგილ ყოველ სიახლეს ხელების სახეებითა და ოხერით ხელმძღვანელობდა. შეიძლება გადაუჭარბებულად ითქვას, რომ ხელები მას თითქმის სულ მალა ჰქონდა აწვეული და პაერშიც თითქმის განუწყვეტელი ისმოდა მისი ოხერა.



ამოთხერასა და ამოთხერას შორის კი აგნესა დედა ქმარს ღანძლავდა, უკეთესი იქნებოდა, საპარიკმახეროში უფრო იშვიათად გვევლო შენს ძმაკაცებთან სალაქლაქოდ, მაშინ არც ამ ოხერ ავტომობილებსა და ნახევარავტომობილებზე დახარჯავდი ამდენ ფულს, ემაკასაც წავუღია, უსაქმურებს უფრო მეტი უსაქმურობის საშუალებას აძლევსო...

მაღე მანქანა სენგერბერგში შევიდა და პომეროსის დედამ ძია ოდისევსის კაფესთან გააჩერა იგი. იქიდან მაშინვე გამოიწვია აგნესა დედა და როგორც ყოველთვის, შესძახა:

– დემერთო ჩემო! როგორ გამრიდოდა ეს ბიჭი!

უკანასკნელად ეს სიტყვები მან

ორი კვირის წინ თქვა. აგნესა დედა მანქანაში ჩაჯდა და პომეროსის დედასთან ერთად კრებამე წავიდა. პომეროსი კი კაფეში შევიდა.

– გამარჯობა, ძია ოდისევსი...
– ა, დისწული, რომ იყოლე, რა კარგ დროს მოხვედი, – უთხრა ოდისევსმა, – მოელი საათია ამ ფუნქულების ავტომობილს დაერჩი... ვაწყობ, ვმოდ, ვმწმენდ... აუპ, რა მაგარი რამეა!

– ჰო, – დაეთანხმა პომეროსი, მერე ჩვარი აიღო და ლითონის შერონაკერის, ფეხების, სხვადასხვა ჭოკების, კილიანების, ცილინდრების და ღარების წმენდა დაიწყო. ძია ოდისევსმა ამასობაში გასაშლელი ქანჩის გასაღები მოიმარჯვა და მანქანის შიგნულში დაიწყო ჩხიკინი.

– ოპ, – თქვა მან ბოლოს, – მოდი, იცი რა, პომეროს... მე ვიცი,

შენ კარგი გექნიერო ალღო გაქვს... აი, ამ დედალებს ხომ ხედავ?... აზრზე არა ვარ, სად უნდა ჩაეხრახნო, ვერ გამოვიცა, შედმეგია თუ რა? ერთი, ნახე რა... მე კი ორი წუთით საპარიკმახეროში შევიბრუნე, შერიფი უნდა ენახო, რაღაც უნდა უთხრა... შენ რამენაირად უჩემოდ ააწყვე მანქანა, კარგი?... თუ ვინმე შემოვა, ყავა დაალევი. შენ ხომ აქ ყველაფერი იცი...

მერე კი უკვე კარიდა გამოსძახა:

– ჰო, მართლა, კინაღამ დაპაიწყდა, პომეროს... მაგას რომ ააწყობ, იქნებ ფუნქულებისთვის ცომი მოგმიწვია, მე გმორი, არ უნდა გავიჭირდე? რეუკები აი აქა დეცს, კარადაგე... მერე ცომი მანქანაში ჩაასხი... აგე, იქ, ხომ იცი, სადაც...

მერე ამ ლიდაკს დააჭერ და მორჩა... ფუნწულების პატარა მარაგი დაგვეგროვოდა. კარგი?

- კარგი, - უპასუხა პომეროსმა, - დარდი ნუ გკაწიებთ, ყველაფერს გააკეთებ...

ძია ოლისივესის წასვლიდან ხუთიღო წუთის შემდეგ კაფემი უცნობი მამაკაცი შემოვიდა.

- გამარჯობა, ბიჭო.

პომეროსი ამ დროს ბოლო დეკალის მორგებას ცდილობდა, ადგილის მორგებნა და ახლა უნდა ჩაეხრახნა.

- გამარჯობათ, სერ, - უპასუხა მან, - რას ინებებ?

- ფინჯან ყავას დაველდი და რამდენიმე ფუნწულასაც შევჭმდი, - უპასუხა სტუმარმა.

- სამწუხაროდ, მისტერ, ფუნწულები ნახევარ საათზე ადრე არ იქნება. ჯერ ცომაა მოსამელი, მანქანავე ასამუშაებელია. ჯერჯერობით შემობნა ტკილი ფუნწულები შემოგთავაზოთ. ისინივე გემრიელია.

- კარგი, არსად შეჩქარება, - უთხრა კაცმა, - ფინჯანი ყავა დამისხი, ფუნწულებს კი დაველოდები, ცხელ-ცხელ ფუნწულებს რა ჯობია.

პომეროსმა ყავის ავტომატიდან ყავა ჩამოასხა.

- მომწონს აქაურობა, კარგია, - განაცხადო სტუმარმა და თათბი მოათვალიერა, გეჟინკურ სიახლეებსაც შეავლო თვალი.

- ჰო, არა უშავს, - დაეთანხმა პომეროსი, - ძალიან კარგი ავტომატებია!

- ალბათ, კაფეს პატრონს საქმე კარგად მიუღის? - ჰკითხა უცნობმა და ყავა მოსვა, - მეც საქმიანი კაცი ვარ. სენდვიჩებთან მაქვს საქმე. რომ იყოლე, ასევე მეზახიან - აღამიანი-სენდვიჩი. ბევრს მივდი-მოვდივარ, ხშირად მიწვევს მოგზაურობა. ისე კი, გაბა მექია.

- ძალიან სასიამოვნოა, მისტერ გაბი, - უთხრა პომეროსმა და თითონაც გაეცინო, - მოხარული ვარ თქვენი გაეცინოს... ალბათ, ძალიან საინტერესოა მოგზაურობა და საკუთარი სენდვიჩების რეკლამირება.

- სულაც არა, - თქვა მისტერ გაბიმ, - მე არანაირ სენდვიჩებს არ ვაკეთებ... პირიქით, ჩემვან აკეთებენ სენდვიჩებს... წინიდან რაიმე რეკლამას ჩამოშკიდებენ, ერთსაც

უკნიდან... უშავს კი მე ვარ... გასაგებია? ერთი სიტყვით, სენდვიჩით ვარ ხილმე...

- გავიგე, - უთხრა პომეროსმა. მას უკვე მოეძებნა შექვილი და საფუარი, - მაგრამ სულ ერთია, მაინც საინტერესოა... რამდენს დალიხართ...

- კარგი ბევრს, - თქვა მისტერ გაბიმ, - ფესითაც და მაგარებლითაც, თუმცა, უფრო ხშირად, საბარგოთი... სახურავზე... გასაგებია?

- დიას, - უპასუხა პომეროსმა, - ოღონდ, ალბათ, ძალიან სამიშია, არა?

- ნეგაე დღეს რაღა არ არის სამიში? რითაც არ უნდა მგზავრობდე, ავარიას მაინც უნდა ელოდო. თუნდაც თვითმფრინავი ავილო. გასაგებია?

ის იყო, პომეროსს უნდა ეთქვა, დიას, გასაგებიათ, რომ უკერძო კაფეს კართან რკინიგზის ბაქინითი უმარამზარი დილეგული მგვი ავტომანქანა გაჩერდა. მძლოლი გადმოხტა და უკანა კარი გააღო. მანქანიდან ქალი გადმოვიდა. მძლოლი და ქალი კაფემი შევიდნენ და ქალმა თქვა:

- გვინდა ცოტა წავიხეშოთ. ყავა და ფუნწულები თუ შეგიძლია?

პომეროსმა უპასუხა, სიამოვნებით მოგართმევით, მაგრამ, სამწუხაროდ, ცომის მოშლას ახლა ვიწყებ და ეს მანქანაც ჩასართყვლია... ისე რომ, ყავა შეგიძლიათ თუნდაც ახლავე მიირთვათ, ფუნწულებსა კი რა მოგახსენოთ...

- რა კარგი და ჭკვიანი ბიჭია! - შესძახა ქალმა, - საოცარია, ისევე იცის, ფუნწულები როგორ უნდა გაეკეთოს.

- არა, მაინცდამაინც არ ვიცი, - დაიწყებინა პომეროსმა, - დღემდე არასდროს გამეკეთებია, მაგრამ ძია ოლისივესის რეცეპტი აქვს ჩაწერილი.

- აჰ, ჩემო ბიჭო! - შეჰყვირა ქალმა, - გემულარები, ნება მომივცე, დავემზარო... ათასი წელია, ფუნწულები აღარ გამეკეთებია, - მას შემდეგ, რაც გავემდიდრე... არადა, ისეთი საუცხოო რეცეპტი ვიცილი... გადასარევი... ნება მომივცე, ჩემი საკუთარი რეცეპტით მოვიწვი ცომი?!

- კი, მაგრამ, მე არ ვიცი... ძია ოლისივესა...

- ჩემს ფუნწულებს რომ იგე-

მებთ, სულ სხვანაირად აჭიკჭიკებთ!... რაიმე წინსაფარი მომივცე, რას უღებხარ!

დილეგული მანქანის პატრონმა დილეგული მეწვის ქურჭი გაიხალა, მერე მოისხნა საათი, სამაჯურები, ბუჭღები წაიძრო და კაბის სახელოები დაიკაშიწა.

- ჩარღო, - მიმართა მან მძლოლს, - საფუარი მომაწოდეთ... ასე. შენ კი, ყმაწვილო, ჯავში დაძებნე, თორღმე გექნებათ!

ჩარღოსა და პომეროსს ამოსუნთქვის საშუალებაც კი აღარ ჰქონდათ. სულ რაღაც მოჰქონდათ, მიჰქონდათ, აწვიდნენ, ურევდნენ, თქვეფდნენ არ აყრიდნენ, არც თვითონ ქალი იყო უსაქმოდ. მარტო აღამიანი-სენდვიჩი, მისტერ გაბი იჯდა მშვილად სკამზე, ყავას შეეჭვივლა და ინტერესით დავეწვდებოდა თვალს ყველაფერს, რაც იქ ხდებოდა. საბრალო, ალბათ, არც ისე ხშირად ყოფილა ასე უმრუფელო.

- ესეც ასე! - თქვა ქალმა, როცა ყველაფერი ბოლოს და ბოლოს, არეკული, ათქვეფილი და მოყრილი იყო, - ცომი მზად არის. ახლა მანქანა ჩართე და თქვენ ნახაეთ, რისი გაკეთება შემეძლო, ვიდრე გაემდიდრებოდით.

- ვაიმე, მგონი რაღაც მეცისმეტად ბევრი ცომი გამოვიდა! - თქვა პომეროსმა, - არასდროს არ მინახავს, ცომი ასე აუგუწვდილს.

- ყველაფერი რეცეპტზეა დამოკიდებული, - უპასუხა ქალმა. პომეროსს სკამზე ავიდა და მძლოლთან ერთად დაიწყო ფუნწულების ავტომატში ცომის ჩასხმა. მერე იატაკზე ჩამოხტა და ავტომატის იმ ლიდაკს დააჭირა ხელი, რომელსაც "გამევა" ეწერა. და მანქანა ამუშავდა. მის შიგნით ცომის რგოლები იგვეანებოდა და ერთი მუროსი მიყოლებით ცვიდა მუთომოსმულ გაფაში. იქვე ცალ მზარეს იბრაწებოდა, მერე გადაბრუნდებოდა და მზა პროდუქცია დარბი სხდებოდა. იქიდან კი ფუნწულების მიმღებში გორდებოდა.

პომეროს პრაისის თანამდებარეობები

სამხრეთში
პარლამენტის
პროცესი

პომეროს პრაისის თავგადასჯლები

— რა კარგი მანქანაა, — თქვა ქალმა, როცა პირველი ფუნწულა დაკრძამ გამოხატა და ყუთის ფსკერზე დაეცა, — გაღასარევი რამეა. აუცილებლად ვიყიდი ათას ასეთ მანქანას...

მან პირველი ფუნწულა აიღო და პომეროს გაუწოდა, დანარჩენები კი მძღოლსა და მისგერ გაბის ჩამოურთავა, თან ყველა მათგანს ეკითხებოდა:

— ხომ გემრიელია? მე მგონი, საუსებოა!

და ყველა ეთანხმებოდა, იმიტომ, რომ ფუნწულები მართლაც დიდებული იყო.

— ჩვენი ოჯახის ძველი რეკეტი, — სიამაყით თქვა ქალმა, — მთავარი ცომის მომელაა.

პომეროსმა უფროსები ყვეა მიართვა. თავისთვის კი რძე დაისხა, ყველანი დახლთან ჩამოსდნენ და საამოვნებო შეექცეოდნენ. მაგრამ აი, ქალი წამოიღდა და გამოაცხადა, ჩვენი წასვლის დროა.

— აბა, შენი წინსაფარი აიღე, ბიჭო, — უთხრა მან პომეროსს, — პაკეტი ერთი ოცი ფუნწულა ჩაღე, თან წაიღებ... ჩარღმ, ფულის გადახდა არ დაგავიწყდეს.

ქალმა წინსაფარი მოიხსნა, კაბის აკაბიწებული სახელოები ჩამოწოდა, ყველა თავისი ბეჭედი და სამაჯური გაეკეთა, მძღოლმა კი დიდებული ბიჭუთის პალტო მოახურა.

— დაბე მშვილობისა, ყმაწვილო, — თქვა გამოშვებობებისას ქალმა, — აღირ ხანია, ასეთი სიამოვნება ადრე მიმიღია...

რაგომღაც ისე გავიდა კაფედან, რომ გაბის არ გამოშვებობებია, ჩაჯდა თავის დიდებულ ავგომანქანაში და კარს მიიჯახუნა.

ფუნწულის ავგომანი კი თანაბარმოძიერად უშვებდა ფუნწულებს. ათი... ოცი... ოცდაათი... ორმოცდაათი.

— მე მგონი, საკმარისია, — თქვა პომეროსმა და იმ დღიდან დააჭირა, რომელსაც "სდექ" ეწერა. რაღაცამ

ერთი კი გაიჩხაკუნა, მაგრამ სხვა არაფერი მომხდარა. მანქანა არ გაიწერებოდა. ცომის რგოლები ისევ ენიმტეგამებოდა და ისევ ისე ცვიოდა ერთი მჟორის მიყოლებით მეთიან გზაში. იქ ჯერ ცალ მხარეს იბრუნებოდა, მერე მორბევი გადაბრუნდებოდა, მერე შხა პროდუქცია ღარში ხედებოდა და ფუნწულები მისაღებში გორდებოდა.

— საინტერესოა, თქვა პომეროსმა, — ნეგადა რა ხდება? ხომ სწორედ დავაჭირე?!

ისევ დააჭირა დილაკს "სდექ", მაგრამ არც ამჯერად მომხდარა რამე. ავგომანი თავის საქმეს განაგრძობდა.

— იქნებ, რაღაც უადგილო ადგილას ჩავსვი ის დეგალი, — თქვა პომეროსმა, — და პირიქით გამოვიდა?

— აბა, "გაშვებს" დააჭირე, — შესთავაზა გაბიმ.

პომეროსი მის რჩევას დაჰყვა, მაგრამ ვერც ამან გასჭრა. ავგომანი კვლავ ავგომანტურად უშვებდა ფუნწულებს.

— არა უშავს, ამასაც გავყვიდით, გახალისდა პომეროსი. თუმცა, ბაინეჯობით, ძია ოდისევს დაჰპურეკო.

პომეროსმა საპარიკმახეროსთან შეერთება ითხოვა და სანამ პასუხს ელოდებოდა, ღარიდან ყუთში ჩაგორებული კიდევ ოცდაჩვიდმეტი ფუნწულა დაითხრა.

როგორც იქნა, ყურმილი აიღეს და პომეროსმა შერიფის ხმა გაიგონა.

— ალო! საპარიკმახერო... არა, მინდოდა შეთქვა, საპარიკმახერო გისმენი-მეთიკი...

— გამარჯობათ, შერიფ, — მიესალმა პომეროსს. პომეროსს პრაისი ვარ... ძია ოდისევსთან მინდა ლაპარაკი. შეიძლება?

— ჰო, ბანქოს თამაშობს და სწორედ ახლა მისი ჩამოსვლა და ფიქრობს... რამე გადაეცე?

— დიახ, — უთხრა პომეროსმა, — გადაეცე, რომ "სდექს" დავაჭირე, მაგრამ მანქანა არ ჩერდება და ფუნწულების კეთებას განაგრძობს. ვერაფერი ვერ ვაჩერებ!

— ო თქვი, — უთხრა შერიფმა, — დურმოდს ნუ ყვალბე... მინდოდა შეთქვა, ყურმილს ნუ დაღებ-მეთიკი, ახლავე ვეჭყვი ყველაფერს...

პომეროსმა ავგომანისკენ გაიწედა და ღარში ჩამოვლებული კიდევ ოცდაორი ახალი ფუნწულა დაიჩხაკუნა. ტელეფონში კვლავ შერიფის შერიფის ხმა:

— ალო, მისმენ? ასე ამბობს, ახლავე მოვალ, ამ ხელს დავამთავრებ და მერე.

ფანჯრის რაფა ფუნწულებით გაიხსნა. პომეროსი და გაბი კაფეში დაბრუნდნენ და ახალ ფუნწულებს თუფშობსა და სინებზე არწოდნენ, მაგრამ, როცა აღარც ჭურჭელიც კი, პირდაპირ დახლზე დაიწყეს ფუნწულების დახვევა.

— ჰო, რაღაც ძალიან ბევრია, — თქვა პომეროსმა, — ამდენი არასდროს ყოფილა.

— ოღონდაც! — უპასუხა გაბიმ, — შეიდა საშობიკვიდმეტი დავითვალე და თავი დავანებე, ეს კი ხუთი წუთის წინ იყო.

ქუჩაში, კაფეს ვიკრინის წინ ხალხს გროვდებოდა, და ვიღაცამ თქვა, ალბათ, კაფეში უფრო მეტი ფუნწულაა, ვიდრე მოსახლეობა სენტგორბერგში და საინტერესოა ერთი, ვის და როგორ უნდა მიჰყლოს გაიძვერა ოდისევსმა ამდენი ფუნწულა, ამასობაში ხომ გაუხმება და დაიბადდება?

მართალია, დრო და დრო კაფეში ვიღაც შემოდიოდა და ორ-სამ ფუნწულას ყიდულობდა, იქვე შესაქმელად, ათი-ოცი ცალი კი თან მიჰქონდა, მაგრამ ამასობაში მანქანა ოცდაათჯერ მეტს უშვებდა.

იმ მომენტისთვის, როცა ძია ოდისევსმა და შერიფმა ბროსი გაბორდებულა და კაფეში შემოვლწვა მოახერხეს, ეს კაფე კი აღარ იყო, არამედ ფუნწულების საწყობი! ფუნწულების სამეფო! ყველაფერ ფუნწულე იყო, ახალ-ახალი ფუნწულები კი ისევ და ისევ მოგორავდა ღარში და ისევ ისე, საათის მექანიზმის სიმუხტით თანაბარმოძიერად ცვიოდა ყუთში.

— ვაიშე, ძია ოდისევს! — შესძახა პომეროსმა, — ყველაფერი რიგზე ვერ გვაქვს.

— ესედაც, ნეგაე კი ვინმე მითაქებდეს! — უპასუხა კაფეს პატრონმა.

— კიდეცა ვითაქებენ, — უთხრა შერიფმა, — როცა შენი აფხვსა შინ დაბრუნდება... თუმცა, მგონი ცუდი ფუნწულები არ უნდა იყოს, რას

იგყვი? მაგრამ საკითხავი ის არის, ამდენს რა უნდა უყო?

ძია ოდისეესმა ამოიგვინა: — ღმერთო ჩემო! აგნესა რას იგყვის? ჩვენ ხომ ჩვენს სიცოცხლეში ვერ გაყვიდით ამდენს!.. დენი რატომ არ გამოთრთო?

— დიდი ხანია გამოორეთი, — უპასუხა პომეროსმა. — აი, ნახე... თავისით მუშაობს, ინერციით. ეს ხომ ავტომატია...

ამ დროს მისგერ გაბიბი, რომელსაც ძია ოდისეესის მოსვლის შემდეგ კირნციე არ ამოუღია, ბოლო ლუკმა ჩაყალბა და წარმოთქვა:

— იციო, რა გჭირდებათ? მე გვგყვით... თქვენ ახლა კარგი რეკლამა გჭირდებათ... კაცი, რომელსაც რეკლამის გაკეთება შეუძლია... მიიხვედით? თქვენ გაქვთ ფუნწულუბი და გასასაღებლად ბაზარი გჭირდებათ... რათა მოთხოვნაზეა მიწოდებას გაუგოდდეს. გასაგებია? რათა არ იყოს ინფლაცია. დეფლაცია, დეფიციტზე რომ აღარაფერი ეფუკათ... ამპაშია საქმე. რეკლამაა ვაჭრობის მამოძრავებელი. ისარგებლეთ რეკლამით.

— სწორია! — შესძახა პომეროსმა, თუქვა კი ნახევარი ვერ გაივით. — მისგერ გაბი მართალია. იციო, ვინ არის ის? ალამიანი-სენდვიჩი, რეკლამის კაცი! მას შეუძლია მთელი ქალაქი დაიაროს და მყიდველუბი მოიხმოს.

— ჩათვალეთ, რომ უკვე სამუშაოზე ხართ, მისგერ გაბი, — უხიზრა ძია ოდისეესმა. — ამ წამიდან ვიხდით ხელფასს. დაუყოვნებლივ დაწერეს მუყაოზე ორი განცხადება — ფუნწულუბი იყიდებო და ერთი წინიდან ჩამოკიდდეს მისგერ გაბის, მეორე უკნიდან, რის შემდეგაც იგი მაშინვე ალამიანი-სენდვიჩად იქცა და სამუშაოზე წავიდა. კიდევ ერთი განცხადება კი კაფეს ვიგრინაში გამოკიდდეს. უზარმაზარი ასოები მოუხმობდა:

"სასწრაფოდ იყიდეთ ფუნწულუბი!

იყიდება ფასდაკლებით!
პირველად და უკანასკნელად სეზონში!"

ამასობაში ავტომატი გულმოდგინედ განაგრძობდა ფუნწულუბის კეთებას.

— მთელ იმედს ამ მისგერ-სენდვიჩზედა ვამყარებ, — თქვა ნაღვლი-

ანად ძია ოდისეესმა და თავი გაღაიქინა, — თორემ საწყალ აგნესს გული წაუყო... ან არ ვიცი, რა მოუვა...

მეორეი ქუჩაში გავიდა წესრიგის დასამყარებლად — იქ უკვე იმდენი ხალხი შეგროვილიყო, ჩიჩქილებდნენ, ყველა წინ მიიწვედა, ცდილობდნენ დაეჩინათ, როგორ ხტებოდა ახალ-ახალი ფუნწულუბი ავტომატიდან და როგორ აწყობდნენ მათ წყება-წყებად მაგიდებზე. და ხლსა და ფხვრის რაფაზე. ამასობაში მისგერ გაბიე დაბრუნდა და თქვა: — ცუდად არის საქმე. ქალაქში და კინოთეატრთან ჩემს სიარულს აზრი არა აქვს. ეგყობა, ყველამ აქ, კაფესთან მოიყარა თავი, დგანან და თქვენს ფუნწულუბს მისჩერებინ იმის ნაცვლად, რომ იყიდონ.

— ღმერთო! — შესძახა ძია ოდისეესმა, — მიშველე, აგნესას დაბრუნებამდე ამ კომპარს თავი დაუნდვი!

მეორემა კი, რომელიც ის-ის იყო შემოვიდა ქუჩიდან, სადაც ვერაიეთარი წესრიგიე ვერ დაამყარა, თქვა:

— როგორც ჩანს, დოლონას კაქირაეება... მიწილა მთქვა, კოლონის დაქირაეება მოგვიწვეს-მეთქი... საგვიროო მანქანების კოლონის, ფუნწულუბის აქედან გასაზიდალ.

ამ დროს ქუჩაში ხმაური და ჩიჩქილი გაძლიერდა, ავტომატის სიგნალის ხმა გაისმა და კომპაროსმა პირველმა დაიხიზრა. როგორ გამოარღვია მისმა ნაცნობმა მდიდარმა ლედიმ ხალხი.

— ფუნწულუბი გნუბავით? — შეეგებო ლედის გახარებული ძია ოდისეესს.

— ეშმაკსაც წაუღია თქვენი ფუნწულუბი! — თქვა მან, — ბრილიანტის სამაჯური დამეკარგა, დანამღვილებით მახსოვს, რომ აქ, აი, ამ დახლზე დავტოვე.

და ლედიმ იქით გაიშვირა ხელი, სადაც ფუნწულუბის მონღანი, არა, მონღანი კი არა, ევერესტი იყო აღმართული.

— დაბ, მე, — თქვა პომეროსმა, — მეც მახსოვს, რომ თქვენ აქ დაღეთ სამაჯური, როცა ცომის მომელაში შეხმარებოდი.

— ვინ ვის ეხმარებოდა, ჯერ კიდევ საკითხავია! — შენიგნა ლედიმ, — მაგრამ ახლა მე ჩემი სამაჯურის დაბრუნება მინდა!

ყველანი ფუნწულუბის გაღაწყობა-გადმოწყობას შეუდგნენ, იღებდნენ და სინებზე, გაფუბზე და ვედროებში ალაგებდნენ, რათა რაც შეიძლება მალე ეთოვათ მვირფასი სამაჯური. მაგრამ, ის არსად ჩანდა!..



ფუნქულები კი ისევ საათის მექანიზმის სიმუსკით მოგორავდა ღარში. წიკ-წიკ, წიკ-წიკ... წიკ-ერთი ფუნქულა, წიკ-კიდევ ერთა...

სამაჯური კი არსად იყო.

ლედი წყრებოდა, ეშმაკმა იცის, რა ხდება, ადამიანმა საკუთარი ნიეთი მშვიდად როგორ ვერ უნდა დადოსო, კიდევ კარგი, შერიფი აქ არის, - მან დაუყოვნებლივ უნდა მიიღოს მომუბე; რა თქმა უნდა, მე ეჭვი არავესმე მაქვს, მაგრამ, ხალხი ჭრელია, აქ კი ათასნაირები ირევიანო... აი, ეთქვათ, თუნდაც ეს, ადამიანი-რეკლამა, ვინ არის? შესახედად მთლად...

- ეს ჩემი მეგობარია, - მიუგო პომეროსმა, - ასე ნუ ამბობთ მასზე!

შერიფი უკვე ეჭვით უყურებდა საბრალო გაბის. ამ დროს ლედი გამოახცხდა:

- იცით რა, მე ჯიღღოს ვთავაზობ იმას, ვინც სამაჯურს იპოვის... ას ორმოცდაათი, არა, ას დოლარს... უნდა ვიპოვოთ სამაჯური, აუცილებლად უნდა ვიპოვოთ!

- ნუ ღელავთ, ლედი... - უთხრა შერიფმა, - მე სიპოვი თქვენს ვამაჯურს... მინდოდა მეთქვა, თქვენს სამაჯურს ვიპოვი-მეთქი.

- ღმერთო! - ამოიგმინა ძია ოლისეცმა, - თითქოს ფუნქულები არ ქმაროდა, ახლად ეს სამაჯურიც დაიკარგა!

მისგერ გაბიმ მისი დამშვიდება სცადა:

- ნუ ღელავთ, ცომი რომ გათავლებდა, მანქანა თავისით გაჩერდება. ცომი კი ორი საათის სამყოფი დაღარა.

გაბიმ დროზე გაარიადა თავი, იმიტომ, რომ გააფთრებულმა ძია ოლისეცმა ფუნქულა ესროლა.

პომეროსი სკამზე ჩამოჯდა და დაფიქრდა.

და ეიდრე ღარში კიდევ ოცი ფუნქულა ჩამოვრდებოდა, კიდევ ვიქ მოიფიქრა რაღაც. ხოლო როცა მთიფიფი, უცნაური ხმით შესახა:

- ხალხო! მე ვიცი, სადღე არის

სამაჯური! ვიცი!.. აქ არ იღო, დახლემ? პოდა, ცომში შეგვყვა... სამაჯურიც ხომ მრგვალია... მამასადამე, მანქანამ პირდაპირ ფუნქულაში შეგენა!.. არ გჯერათ? დაენაძლევდეთ!

მაგრამ პომეროსს არავინ შესიცვებია.

- შენ, მგონი, მართალი უნდა იყო, ბიჭო, - თქვა მდიდარმა ლედამ, - ნეტად, რა ეშმაკად მოკვიდე ხელი ამ ფუნქულების კეთებას!

- ღმერთმანი, პომეროსი მართალია! - შესახა შერიფმა.

ძია ოლისეცმა კი დაიგმინა:

- რა ექნა? რა ექნა? გამოდის,

რომ ყველა ფუნქულა უნდა გადაეგახეთ, რათა სამაჯური ვიპოვოთ?! ყველა!.. ანგნა რას იგვევს?..

- არა, თქვა პომეროსმა, - ჩვენ არაფერსაც არ გადაგვცხავთ. მე ასეთი გვემა მაქვს...

პომეროსმა და გაბიმ კიდევ ერთი მუყაო აიღეს და ახალი განცხადება დაწერეს, თანაც სამი. ერთი კაფეს ვიგინგინაში გამოაკრეს, ორი კი მისეგერ გაბისგან ახალი სენდვიჩის გასაკეთებლად გამოიყენეს, მერე ეს სენდვიჩი ქუჩაში გაეიდა და ააღხში დაიწყო სიარული.

აი, რა გუნებაღება იყო ეს:

"ახალა ფუნქულები!"

წყვილი 5 ცენტად.

პირველად და უკანასკნელად სემონში.

100 დოლარი ჯიღღოდ იმას, ვინც ფუნქულაში სამაჯურს იპოვის.

შენიშვნა: სამაჯურის დაბრუნება აუცილებელია, სხვაგვარად შეიძლება ციხეში მოხვედეთ."

და აი მაშინ... მაშინ კი, იყოცხელე, დაიწყეს ფუნქულების ყიდვა. ყიდვა რომელია! გაიცობა გაიმართა. თითოეული ცდილობდა, რაც შეიძლება მეტი ყეიდა!.. უფრო მეტი, თითოეული ცდილობდა, ფინჯანი ყავაც ყეიდა, ოღნაე შემხმარი ფუნქულების ჩასაღობად, ხოლო მისივე ყავა არ ერგო, რძეს ან სოლიან წყალს ყიდულობდა.

პომეროსიც, ძია ოლისეციც, შერიფიც, მდილოც ჩარღმაც და ყველანამ მდიდარი ლედი კი დადილიობისგან ფეხზე ვეღარ იდგნენ. ჩამოწყდნენ. რიგი კი არა და არ კლებულობდა.

როცა თითქმის ყველა ფუნქულა გაიყიდა და ორასიოდ ცალიდა ღარჩა, უეცრად საშინელი ყვირილი გაისმა:

- მე მაქვს! აი, აი, აქ არის!

საბრალო უპაგრონო მანგი ბიჭი რუპერტ ბლექი ყვიროდა. ერთადერთი ფუნქულა იყიდა და!.. რუპერტს ხელში ბრილიანტის სამაჯური უბრწყინავდა!..

რუპერტმა ასი ოლოარი ოფლიანი ხელთ ჩააღწა და შინ გაიქცა. წაიხეწა-წამოვიდნენ ფუნქულებით მუცელ და ჯიბეებგაბერილი დანარჩენი სენგერბერგელებიც. პომეროსი კი ღელასა და ანგნა ღეიდას დაეღოდა, მერე კი ისიც წასასვლელად გაეშმადა.

უკვე გარეთ გაიღოდა, როცა მისგერ გაბის ხმა მოესმა:

- დიდებული, საოცარი შემთხვევაა! რამდენი წელია ვაჭრობაში ვმუშაობ, ასეთს კი არაფერს შევსწრებივარ!

- დაის, დაის, რა თქმა უნდა, - უნდობლად ჩაილაპარაკა ანგნა ლეიდამ, ძია ოლისეცმა კი ბუტბუტი დაიწყო:

- იცი, ცომის რგოლები ერთმანეთის მიყოლებით ცევა მუთიან გაფაფე, მერე ცალ მხარეს იბრალწება, მერე მხარეზე ბრუნდება... გესმის?.. და მშა ფუნქულაში დარიღან პირდაპირ ყუთში ხტება... საათიფით... წიკ-წიკ, წიკ-წიკ... წიკ-ერთი ფუნქულა, წიკ-მეორე... გესმის?..

(გაგრძელება შემდეგ ნომერში)

პომეროს პრაისის
თავგადასხვებები

მოსდენილი, ნარნარი...



შიდილება ძალიან ლამაზი იყო, გან-ფხიც მშვენიერი გქონდეთ, გეოქონებითაც გვევათ, მაგრამ უნო, უხირო სიარულმა ყველაფერს ხაზი გადაუსვას. ალბათ თქვენი უმრავლესობა სხეების უღამამო სიარულს უფრო ამჩნევს, ვიდრე საკუთარს. იცით კი, როგორია ლამაზი სიარული?

აი, როგორი უნდა იყოს მოხდენილი სიარული – გერფი უნდა დაადგათ პირდაპირ და არა გვერდზე, განზე. მიწას ჯერ ქუსლი უნდა შეეხოს, ამასთან მუხლი გამართული უნდა იყოს, ნაბიჯი – არც დიდი და არც პატარა, მურგი – გამართული, თავი აწეული, ხელები იდაყვებში ოდნავ მოხრილი. რომ იყოლდეთ, ლამაზი სიარულის ერთ-ერთი უპირველესი მგერი. ცალ მხარზე გადაკიდებული გრძელთასმიახი მძიმე ჩანთა. ეს მოდა ნებისმიერ კენარ განს ამახინჯებს – ცალი მხარი უფრო მაღალია, მეორე – უფრო დაბალი. მძიმე ჩანთის თუ სხვა რამ სიმძიმის გარეუბას საერთოდ არ გირჩევთ, ხოლო თუ მაინც

გიწვეთ სიმძიმის გარეუბა, ეცადეთ, ორივე ხელზე თანაბრად განაწილოთ იგი. განადლობს და მისერა-მისერისთვის მისწრებაა მოდამი შემოსული სასკოლო მურგანთები და დაბალქუსლიანი სპორტული ფეხსაცმელი. საერთოდ, თუ შიდაქვეთ ყურადღება, დღეს მოდამი განსაკუთრებით მომარდებისთვის, სეირნობისთვის, სპორტისთვის, მონარობისთვის, ფეხით სიარულისთვის მოხერხებული ჩასაცმელ-დასახურია. ეს იმიტომ, რომ მოდამი

ჯანმრთელობა. დიას, დიას, არა ფერმკრთალი, მისაეთებელი, ნიკონით გაქენილი, არამედ გარუჯული, მოხდენილი, ხალი-სიანი გოგონები. მოთულის ყველა ქვეყანაში მკვეთრად ეცემა ინტერესი სიგარეტებისადმი, შესაბამისად იმრდება სწრაფვა სპორტისკენ, ტურიზმისკენ, სწორი კვებისკენ. თვითონაც გაიცნობიერეთ ეს და თქვენს მეგობრებსაც გააგებინეთ. სპორტსა და მოძრაობაზე რომ ვლაპარაკობთ, პირველ რიგში, ჩქარი ნაბიჯით სეირნობას ვგულისხმობთ, იმიტომ, რომ სწორედ ასეთი გასეირნებაა უმრავლესობისთვის ხელმისაწვდომი სპორტის სახეობა. სეირნობა საუკეთესო მოთვლავა ხანგრძლივი დღის წინ – თქვენ ხომ ძირითადად სკოლაში მერხს უმხიაროთ, ან შინ გაკეთილებს ამზადებთ. სეირნობისას მუშაობს ყველა კუნთი, ნიადაგზე ფილტვები, უმჯობესდება სისხლის მიმოქცევა და კიდევ – სეირნობა შესანიშნავად მოქმედებს თქვენს კანზე. დიას, ვარჯიში, მოძრაობა, სუფთა ჰაერი და სწორი კვება, და

არა ნაირ-ნაირი მაკიაჟი გაგალამაზებთ და გაგაკონტაქტებთ.

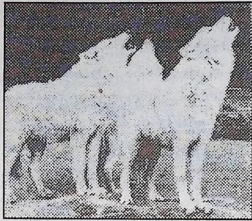
რაკილა სწორ კვებაზე ჩამოვარდა ლამაზი, გვერდზე გარემამ საკითხზეც გესაუბროთ. ეჭვი არ გვეპარება, რომ უმრავლესობის საზრუნავი წონაა, ბევრი თქვენგანი კი დიეტასაც იყავს. გვინდა, ამ თაითვე გითხრათ, ხანმოკლე დიეტებს გოგონებისთვის მიანის მეტი არაფერი მოაქვს. ყოველმა თქვენგანმა ინდივიდუალურად უნდა გამოიმუშაოს კვების საკუთარი სტილი, რომლის დროსაც არანაირ ასაკში არ დაგიგროვებდეთ ზედმეტი კილოგრამები, ან, თუ უკვე დაგროვილი გაქვთ, ერთხელ და სამუდამოდ განთავისუფლებით მათგან.

ერთი რამ დაიმახსოვრეთ – პირველი: უნდა ჰქონთ ცოც-ცოცა და ხშირად, დღეში 5-6-ჯერ, ყოველ თქვენს საუზმეში სადილში, საშაბარსა თუ ვახშამში აუცილებლად უნდა იყოს ვიტამინები – ბოსტნეული, მწვანელი, ხილი, წვენი, სალათები. ასევე სასარგებლოა შავი პური, მერის ფაფა, რძე, კარაქი, არაქანი, წიწიბურას ფაფა, თევზი, ლეიძლი... მეორე: უარი თქვით ცხიმიან სოუსებზე, გორგებზე, შოკოლადებზე, შეთლილ პროდუქტებზე.



საიდან მოდის გამოთქმები "მგლის მაღა", "მგელივით მშია"? მართლა ასეთი გაუმაძღარია მგელი?

მეინაბ სტურმა, ქ. სამგრედია



მინეულია, რომ მგელს, როცა მას მგელივით შია, შეუძლია ერთ შეჭმამზე 10 კგ. ხორცი შეჭმამოს — რაც არც ისე ბევრია. სხვა ამბავია, როცა მგლები ფარას ან ნახირს ესხმიან, მაშინ ისინი თითო-ორთა ცხვრით ან ძროხით კი არ კმაყოფილდებიან, არამედ უანგარიშოდ ხოცავენ მარჯვენე და მარცხენე, რასაც დიდი ზიანი მოაქვს. მაგრამ არც ეს უნდა დაიფიქროთ, რომ მგელი, ისევე, როგორც სხვა ნადირი, იშვიათად იკმაყოფილებს შიმშილს გაძღობამდე, ზოლოგების ანგარიშით ერთ მგელზე საშუალოდ დღეში სულ ერთი კილოგრამი ხორცი მოდის. არადა, ბალახისმჭამელ ცხოველებს გაცილებით მეტი მაღა აქვთ. ყველაზე გაუმაძღარ მტაცებელს, ვეფხვსაც კი ერთ ჯერზე 50 კგ. ხორცის შეჭმა

შეუძლია, მაშინ, როცა სპილო დღეში 360 კგ. საკვებას და 90 ლ. წყალს ნთქავს. საერთოდ კი, მსოფლიო რეკორდი მაღაში ეკუთვნის ვეშაპებს, რომლებიც დღე-ღამეში 5-10 ტონა პლანქტინს ნთქავენ, ლურჯი ვეშაპის შეილი კი დღეში 580 ლიტრ დედის რძეს სვამს. თუმცა, ღორ-მუცელობის აბსოლუტური ჩემპიონი გოლიათი ვეშაპი კი არა, ჩვეულებრივი ძაღლის ტიპაა. 5-10 ტონა, რომელსაც ვეშაპი დღე-ღამეში ჭამს, მისი წონის სულ 5 %-ს შეადგენს, სისხლით გაჰმაძღარი ტიპია კი 220-ჯერ მეტს იწონის, ვიდრე მისი მშვიერი თანამოძმე.

რა არის სინათლის წელი? პაპა ობბანიძე, დუშეთი.

სინათლის წელი სინამდვილეში წელი კი არა, სიგრძის ერთეულია, რომელსაც ასტრონომები მიმართავენ, როცა ძაღზე დიდი მანძილებს გაზომვა უნდათ. საყოველთაოდ მიღებული სიგრძის სხვა ერთეულები — მეტრები და კილომეტრები ამ შემთხვევაში არ გამოდგება. რატომ? თუნდაც იმიტომ რომ, ვთქვათ, მზიდან დედამიწამდე 149 მილიონი კილომეტრია, მზის სისტემის ყველაზე შორეულ პლანეტა პლუტონამდე კი — 6 მილიარდი. ასეთი

დიდი რიცხვებით ოპერირება მოუხერხებელია, ელემენტარულად შეიძლება ერთი ნული დაეკარგოს. ამიტომაც ასტრონომებმა ჯერ სპეციალური ასტრონომიული ერთეული გამოიგონეს, ასეთ ერთეულად მიიჩნიეს მანძილი მზიდან დედამიწამდე.

მზის სისტემასთან დაკავშირებული დათვლა-ანგარიშისთვის ასეთი ერთეული გაცილებით მოსახერხებელია: მაგალითად, პლუტონამდე სულ ორმოციოდ ასტრონომიული ერთეულია.

მაგრამ, როცა ვარსკვლავებამდე მანძილის გაზომვა გახდა საჭირო, გამოირკვა, რომ არც ეს ერთეული ვარგოდა: ჩვენგან უახლოეს ვარსკვლავ პროქსიმა ცენტრაუმდე კი 270 ათასზე მეტი ასტრონომიული ერთეული ყოფილა. მაშინ ასტრონომებმა კიდევ ერთი ერთეულის შემოღება გადაწყვიტეს. საერთოდ კი, მიღებული იქნა მანძილი, რომელსაც ერთ წელიწადში გაივლის სინათლის სხივი, სწორედ ეს არის სინათლის წელი, რომელიც 946 მილიარდი კილომეტრის ტოლია. ვარსკვლავთაშორისი სივრცეების გაზომვის გარდა ასეთი ერთეულები სხვა არაფერში ვარგა.

კოლექციონერს გააჩნია!

კოლექციონერის ლექსიკონი

ბმლიოშიოლიზა - იშვიათი და ძვირფასი გამოცემების კოლექციონირება. ხელს უწყობს წიგნების იშვიათ გამოცემათა და ცალკეულ ეგზემპლართა გადარჩენა-შენარჩუნებას, ისეთი ცალკების დაცვას, რომლებიც ბეჭდვის, ილუსტრაციების, ყდის ხარისხის, შემორჩენილი ავტოგრაფების წყალობით მოგადასაკომბროთი ფასეულობის წარმოდგენს.

ბმლიოშიოლი - წარმოდგება ბერძნული სიტყვიდან, რომელიც სიტყვა-სიტყვით წიგნის სიყვარულს ნიშნავს.

ბმონსიმა - ხმარებიდან გამოსული ქაღალდის ფულის, ბონების, აგრეთვე შესყიდვა-გაყიდვის სამუალების სახელი გამოშვებული სხვა ქაღალდების კოლექციონირება. წარმოიშვა XX საუკუნის დამდეგს.

ბმბაშიოლი - სიგარეტებზე წამოყვანილი ქაღალდის რგოლების კოლექციონირება. ასეთ რგოლებზე აღნიშნულია საჭირო ნიშნები და ემბლემები.

ბმბრბაშიოლი - ამა თუ იმ პერსონაჟების ან სიუჟეტური სცენების ამსახველი პორტრეტების შეგროვება-შესწავლა. იკონოგრაფები ღებნების გარდა რეპროდუქციებს, გრაფიკებს, ლიტოგრაფებს, სკულპტურულ გამოსახულებებსაც ავსებენ.

ბმბოკაშიოლი - გასაღებების ბრელიკების შეგროვება (ბრელიკი" ფრანგული სიტყვაა და "სამკაულს", "სამძევის" ნიშნავს).

ბმბიოლი - ნივარების კოლექციონირება. (კონქიოლოგია ბოლოლოგის იმ ნაწილს პეია, რომელიც ნივარებს, მოლუსკებს და მისთანებს შეისწავლის).

ბმბიპარბმბ - ტურისტული, სასტუმროების, ავტობობილების, აეროფლოგის და ა.შ. ეტიკეტების შეგროვება.

ბმბიოლი - სხვადასხვა იარაღების (მაგ. ლინის, არყის ნაწარმის), კანუების ქაღალდების და ა.შ. შეგროვება.

ბმბიბიბი - მონეტების კოლექციონირება-შესწავლა.

ბმბიბიბიბი - რკინიგზის ბოლოების შეგროვება.

ბმბიბიბი - გველების კოლექციონირება (ფრ. "სერპან" - გელი) სტრიპიოლიზა - აწ უკვე არარსებული ფორმისა და კოლექციების მიერ გამოშვებული აქციების, ფსადაკარგული ობლიგაციების შეგროვება.

ბმბიბი - საფოსტო მარკების, მარკებისა და შტამპიანი კონვერტების შეგროვება.

გარდა ჩამოთვლილისა, მრავალი აღმზინი სხვა უამრავი რამის შეგროვება-კოლექციონირებით არის გაგაცნობილი. შეიძლება ბევრი მათგანის გაგაცნობა მოგესპირებოდეთ მოუხევენს. აი, მავალითად, საფრანგეთის ქალაქ რებეში არსებობს უთიების კოლექციონერთა კლუბი, რომლის წევრებმაც ათასზე მეტ სხვადასხვა დროის უთის და მის შესახებ არსებულ დიძალ ლიტერატურას მოუყარეს თავი. კოლექციაში წარმოდგენილია XVII საუკუნეში შექმნილი კლასიკური უთის უკველები წინაპრები - გაფისმავარი მოწყობილობა, რომელზეც ნაკვერცხებს აწეობდნენ.

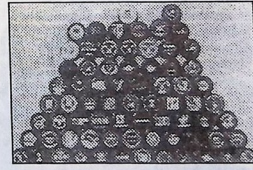
გერმანული ქალაქის შგარბერგის მცხოვრები პელმუტ ბუკელი კი კარაქის დასამზადებელ ხის ყალიბებს ავსებდა. ასეთი ყალიბების, თავისებური "საიერიზი" იერის მიხედვით მყოფელი ადვილად ხელებოდა, რომელი გლების შეურთებაში იყო კარაქი დაზმადებული. კოლექციის ყველაზე ძველი ეგზემპლარი ორასი წლისაა.

ციურიული რკინიგზელი სამუელ ვერდერი ოცე წელია ფოლადის კალმებს, კალმების კოლოფებსა და სამუელნებს ავსებდა. მის კოლექციაში მოყოლიის სხვადასხვა ქვეყნებში გამოშვებული 6000-მდე კალამი და 500-მდე სამუელნეა. ფოლადის კალამი 1822 წელს გამოიგონეს და იგი უდიდესი პოპულარობით სარგებლობდა მანამ, სანამ 1938 წელს უნგრელმა ბირომ ბურთულიანი კალამი გარე არ გამოიგონა.

შვეიცარიელი ჰაინც ბოლგსაუენი ბავშვობიდან არის გაგაცნობილი მღანარი ყველაულის კვერების ეტიკეტების შეგროვებით. მის კოლექციაში 105000 ეტიკეტია. შეგახსენებთ, რომ შვეიცარია მღანარი ყველების სამშობლოა.

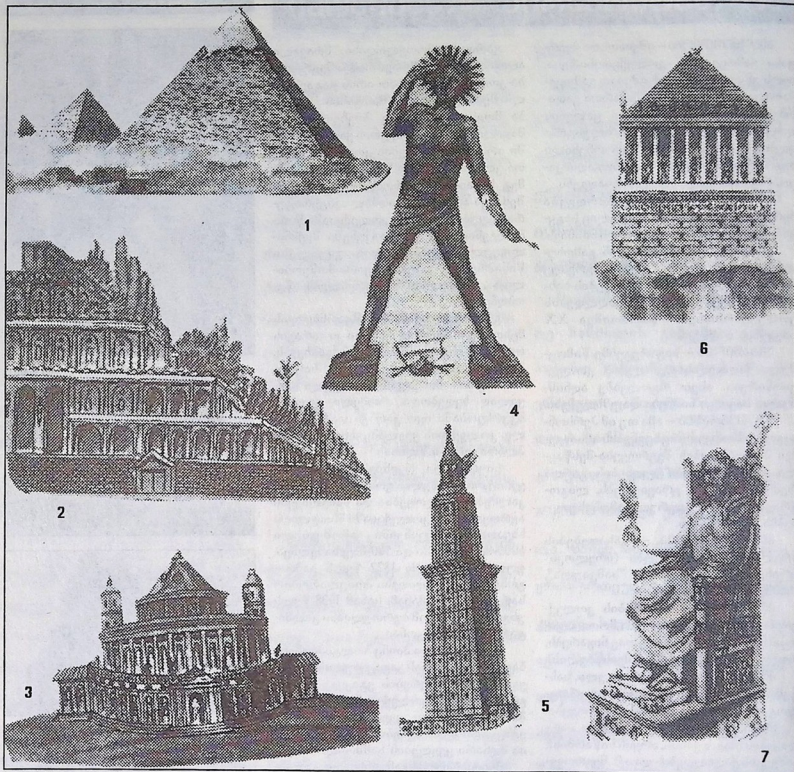
შვეიცარიელისგან განსხვავებით, ინგლისელი ჯეფრი სმოლი სხვადასხვა ქვეყნებისა და დროის რძის ბო-ოლებს ავსებდა. მისი კოლექციის უკველები ეგზემპლარია 1850 წელს პლიმუტთან ჩამირულ გემზე ნაპოვნი ბოთლი. სმოლის განზრახვები აქვს საკუთარ სახლში განსნის მუზეუმი და იქ გამოიფინის თავისი კოლექცია, რომელიც ხუთ-ათასზე მეტ რძის ბოთლს ითვლის.

ჩემი იოზეფ პრინცი კი პოკის სათა-ბამთი პოკიკოებისა და მათიბებს ავსებდა. ორასამდე პოკიკოების დიდ ნაწილს ცნობილ პოკიკოგთა ავტორნარეუბი ამშვენებს.



ილუსტრირებული ვიქტორინა

ნახატებზე წარმოდგენილია უძველესი დროის შვიდი ნაგებობა და ძეგლი. შეგიძლიათ დაასახელოთ ისინი? რომელი საერთო სახელწოდება აერთიანებს მათ?



შეგახსენებთ, რომ ილუსტრირებული ვიქტორინა დაიბეჭდება "ნაკადულის" ყოველ ნომერში. 1998 წლის ბოლოს დაჯამდება მისი პასუხები, გამარჯვებულს გამოაქვლენს დაგროვილი ქულების ჯამი, პირველ სამ ადგილზე გასულ მკითხველებს ელით რედაქციის მიერ დაწესებული პრიზები.

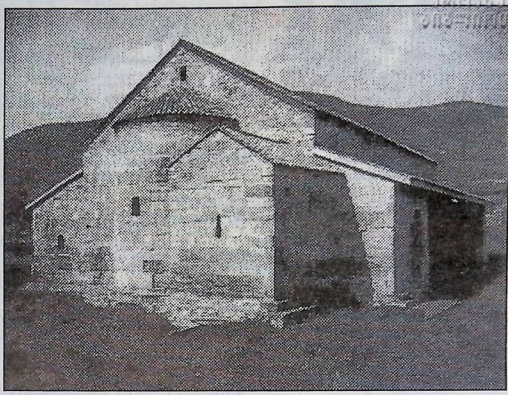
ბოლნისის სიონი

ვასკანგ ვორგასალის საეკლესიო რეფორმამ დიდი ზიძე მისცა საეკლესიო მშენებლობას. ამ ხანის ყველა მნიშვნელოვანი ქართული საეკლესიო ნაგებობა ბოლნისის სიონია, რომელიც აშენდა საქართველოს პოლიტიკური აღმავლობის ეპოქაში, როცა ვასკანგის მოღვაწეობისა და ბრძოლების შედეგად ქართულმა ეკლესიამ დამოუკიდებელი მართვის უფლება მოიპოვა და ფართო სამშენებლო მოღვაწეობაც გაშალა. ბოლნისის სიონი ქვემო ქართლში, შდ. ფოლადურის მარცხენა ნაპირზე მდებარეობს, თბილისიდან დაახლოებით 70 კმ. სამხრეთით. ბოლნისის სიონი უძველესი ქართული საეკლესიო სურთომობღვერული ძეგლებსთვის დამახასიათებელ ბუერ ნიშანს ატარებს – სისადავე და სიმკაცრე. ფასადების "დამჯღარი" პროპორციები, საკურთხევლიანი საშკვეთლოსა და საღიაკნეს უქონლობა, მორთულობა შენობის შიგნით, თაღების ნალისებრი მოყვანილობა და სხვ. ბოლნისის სამნავიანი ბაზილიკა შეურიღი, სამნავიანი აფსიდითა და შიგნით ჯვრისებრი გეგმა ზოძების ხუთი წყვილით არის გაყოფილი. თავდაპირველად ჩრდილოეთის ფასადს მთელ სიგრძეზე ექვსთაღიანი ღია სტოა-ვალერეა გასდევდა.



მეორე მხარეს, სამხრეთით ორთაღიანი ვალერეა და გარედან დახურული ორაფსიდოანი სახათლავი ოთახია, ეკლესიაში შესასვლელი სამხრეთიდან და ჩრდილოეთიდანაა. ბაზილიკის სამივე ნაპი საერთო ორკალთიანი სახურავითაა გადახურული. ბაზილიკურ სახეს ბოლნისის გვერდის სტოა-ვალერეების ცალფერდა სახურავები აძლევს. გაძარბე აღმოსავლეთიდან მშენებული მყიფე სამლოველო VIII საუკუნისაა. ბოლნისის სიონმა შემოგინანაა ქართული ქრისტიანული სკულპტურის უძველესი ნიმუშები. ჩრდილოეთის ვალერეასა და გაძარბის ინტერიერში თავმოყრილია ქვაზე კვეთილი სკულპტურული და ორნამენტული სამკაული. დიკორატიული მოტივები, ცხოველია ფიგურები და ჯვრების გამოხატულება ბუერებისაა და პილასტრების კაპიტელებზეა მოთავსებული. სვეტისათვის კაპიტელები ცხოველია ნაწილს სიმბოლური მნიშვნელობა ენიჭება ქრისტიანულ რელიგიაში, მაგ.

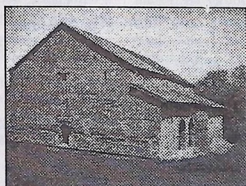
რა განაძი გვქონია...



ფარშავანი ხულის უკვდავების სიმბოლოა, ირემი – მორწმუნე ადამიანისა და აშ.

ბოლნისის სიონი სხვა მხრივაც მეგაღ საყურადღებო ძეგლია. მის კედლებზე შემონახულია უძველესი ქართული წარწერები. აღმოსავლეთის ფასადზე, საკურთხევის სარკმლის თავზე, მედალიონში ჩასმული "ბოლნური ჯვრის" გარშემო შესრულებულ რესტრუქციონის წარწერაში მოხსენიებულია გაძარბის მშენებლობის მოთავე – დავით ეპისკოპოსი. 1937 წელს ძეგლის გაწმენდის დროს აღმოჩნდა მარცხენა შესასვლელის თავზე ადრე არსებული და ჩამოვარდნილი ქვა, რომელიც ამჟამად ჯანაშაის სახელობის სახელმწიფო მუზეუმში ინახება, ადგილზე კი მისი პირია ჩადებული.

ამ წარწერის მიხედვით შესაძლებელია ვასკანგის სიონის ბაზილიკის აგების მუსიკი თარიღის დადგენა. ეკლესიის



შენება დაუწყიათ ირანში პეროზის მეფობის (469-484 წ.წ.) მთავრე წელს და თხოუმეგ წელიწადში დაუთავარებიათ. ორღიფურეი წარწერები დაძანი, მკაცრი მოხაზულობის მთავრული ასოებით არის შესრულებული.

ბოლნისის სიონი თავდაპირველი სახით არ არის შემონახული. საქართველოს ამ კუთხის მიმე მსგორიული

ხვედრი გაძარბაც გაიზიარა. მგრის ხელმა და ეამბა სვლამ მასაც დააყყო კვლია. დაინგრა ჩრდილოეთის თაღეზიანი სტოა-ვალერეა. 1634 წელს სპარსელების შემოსევის დროს დაზინდა გადახურვა და დასავლეთის კედელი, რომელიც XVII საუკუნეში მარიამ დღილოვლისა და როსტომ მეფის ბრძინებით აღადგინეს. მოგვიანებით გაძარბი ბოლნელმა ეპისკოპოსმა ნიკოლოზმა შეაკეთებინა და მოახაგინა.

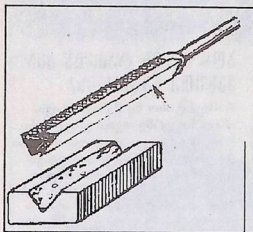
გიორგი ლეონიძე

ბოლნისის ტაძრის მშენებელი საუკუნისა

რამღენი ასე მე წამიკითხავს, ამო, მგერეზე თით უმგერევის... რამღენი სიგვე ყოფილა თითხნა და რამღენი არა მქონია ფუცი! გულამომტრალი კაცის ნაწერი, რუმ უნდა გაქრეს – წესია, წესი! მაგრა... ეს მგერელოვან ასოია მწერეა. წინაპართავან დეაწლით სასქნელი. ამონაკაწრი თითქოს არწვის. ნახეგვარი და ხანძარ-ნაწკიკი, უკვდავებაა, როგორც კურთხევა... ჩენი მარღვიდან ამოკვეთილი და ისევე ისე მღარა რუყეა, დასაყრდენია ერის კვერთხით... შიგ მოიწევის სისხლი, შიგ ეცხები ჯეკავის, შიგ იფურქნება დღის ყველი... უხეღ სეოდნა რთველი და ხევი, ნიყურება მსუყე ვაძრის... ქართლის გონების ბალავარა, ძერას ვერ უმბა ეამი მაქნალი; საუკუნეთა ფლავანია უხეჯარო და დაუჯანხელი! ვემისხევე ქვას და მის მადლს ვლოცებ, დამოკეთ, მადლი გამომატაროს! იღილე, ქელო, ასოე-ქელეკაო, საქართველოსათან თანაპართალო!

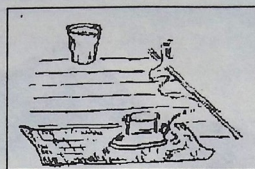


● სამწახანაგა წმინდა ქლიბს ჭდეუბი სამივე მხრიდან აქვს გაკეთებული. ზოგჯერ კი რთული ზედაპირის დამუშავებაა საჭირო. ასეთ შემთხვევაში შეგიძლია ქლიბის არამუშა ზედაპირს მკერივი ქალაღის ზოლი გადააკრა და მშვიდად განაგრძო ქლიბვა.

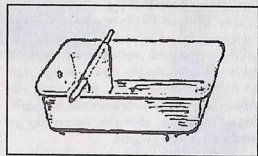


● ბინის რემონტის შემდეგ (ზოგჯერ ახალ ბინაშიც) აუცილებელია იატაკის მოციკვლა. თუ ლაქით ან საღებავით დაფარულ იატაკს სველ ჩვარს დააფენ და ზედ ცხელ უთოს გადაუსვამ, მოციკვლა გაცილებით

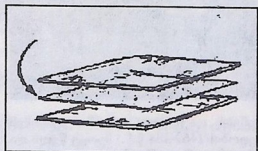
გაგიადვილდება.



● როცა დედა კაპრონის ფარდის გარეცხვას დააპირებს, ურჩიე, რომ ან დაკეცოს და ისე გარეცხოს, მერე კი ასევე დაკეცილი გაფინოს გასაშრობად, ან კიდევ, ნახევრად სველი ჩამოკიდოს თავის ადგილას. ფარდას გაუთოება აღარ დასჭირდება.



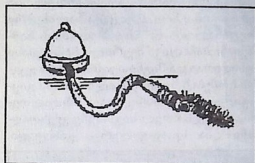
● ფოტოგამადიდებლის მქრქალი მინა თუ გაგიტყდა, შეგიძლია მის ნაცვ-



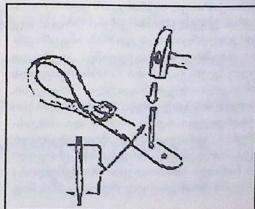
ლად დროებით მქრქალი პოლიმერული კალკა გამოიყენო, ოღონდ კალკა გახ-

ურებისაგან რომ არ დაიბრცოს, იგი მინის ორ თხელ ფირფიტას შორის მოახსენეს.

● გათბობის ბატარეის გაწმენდა გაგიადვილდება, თუ მტკვერსასრუტის საცმთა ნაკრებს ჭურჭლის ჯაგრის საც დაუმატებ და მიღზე ისე დაამაგრებ, როგორც ნახაზზეა ნაჩვენები.



● ტყავისთვის სახვერეტელას მაგივრობის გაწვევა თავისუფლად შეუძლია ბურთულიანი ავტოკაღმის ლითონურ ღეროს. საკმარისია, ღეროს გამოაცალო პლასტმასის სახშობი და ფაქიზად წააჭრა საწვრი კვანძი.





საქართველო მდიდარია ძველი მაგერიალური კულტურის ძეგლებით, რომელთა ისტორია და არქიტექტურა მრავალგუნისგან აინტერესებს და იზიდავს. ჩვენი ლექტორები და ექსპურსიაში მყოფები ცდილობენ, რაც შეიძლება სრულად და მრავალმხრივ გააცნონ მათ ესა თუ ის ძეგლი; მაგრამ, სამწუხაროდ, ხშირად სრულიად არ იხსენიებენ ძეგლების ერთ მგადალ საინტერესო მხარეს - სახელდობრ, ცალკეულ დეკორატიულ ელემენტთა სიმბოლურ ხასიათს, რის გამოც იქმალდება მათი ნამდვილი შინაარსი.

ქართული გაძრების სიმბოლურ დეკორში, მაგალითად, ყურადღებას იპყრობს უძველეს წარმართულ და უცვლიანეს ქრისტიანულ ელემენტთა შერწყმა. მოგჯერ დეკორში ვხვდებით ისეთ ემბლემებს, რომელთა ანალოგიები მოიძებნება ახლო და შორეულ აღმოსავლეთშიც კი. მაგალითისათვის ავიღოთ მცხეთის (სვეტიცხოველი, ჯვარი) და ბოლნისის გაძრები. სვეტიცხოვლის გარე კედლებზე გამოსახულია მრავალფეროვანი სიმბოლოები. აღმოსავლეთის ფასიაზე ყურადღებას იპყრობს ოდნავ დაზინებული ორი ხარის თავი,

კახთუნი
 ისტორიული
 კვლევები
 სიმბოლური
 ელემენტები

რომლებიც, უთუოდ, რომელიმე უძველესი წარმართული გაძრისგან არის გადმოღებული. ხარების თვალთა ირგვლივ ამოტვიფრულია სპირალის სამი კონცენტრული წრე, რაც ამ გამოსახულების დამახასიათებელ ნიშანს წარმოადგენს. აღნიშნული დეკალი უცხოა ქრისტიანული გამოსახულებებისათვის და ნასესხებია უძველესი



ხარის თავი (ბოლნისის გაძრისგან. V საუკუნე)

ბრინჯაოს ბალთა (ნაპოვნია საქართველოს ტერიტორიაზე) შვის ღვთაების - ცხენის გამოსახუებით. მასზე აღბეჭდილია შვის აღნიშვნული კონცენტრირებული წრეები. ბალთა ეინურ ეპოქის მიეკუთვნება.

ღროის წარმართულ სიმბოლოებიან. სპირალის კონცენტრული წრე მშის და სიცოცხ-



შვის ემბლემის კონცენტრული წრეების ანალოგიები. ხეთების შვის ღვთაება. (ცენტრი - კონცენტრული წრე).

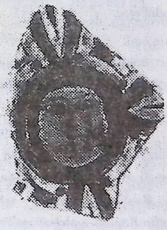
ლის სიმბოლოა. ჩვენ მას ვხვდებით ე.წ. შვის ციკლის ღვთაებრივ გამოსახულებებზე, მაგალითად, ძე. წელთაღრიცხვის VIII საუკუნის ბრინჯაოს ბალთაზე, ხეთურ საკულტო დანიშნულების საგნებზე, სხვადასხვა ავგაროშზე, საძრეოლო საჭურველსა და თიხის საოჯახო ჭურჭელზე.

ჯერის მონასტერში არის გველის სიმბოლური გამოსახულება. ეს გამოსახულება ეკუთვნის იმ ხანას, როცა გველი ჯერ კიდევ საოჯახო კერის მფარველად ითვლებოდა. ქრისტიანობამდე ეს სიმბოლო მგადალ პოპულარული იყო ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებში, მათ შორის - საქართველოშიც, მაგრამ მისი მნიშვნელობა საეტიკო მუცევადა ქრისტიანულ ეპოქაში.

საინტერესოა ბოლნისის გაძრის დეკორატიული მოტივები. როგორც ცნობილია, საქართველოს ეს უძველესი გაძრია ავგაროშის V საუკუნეში, მაშინ, როცა ქრისტიანობა

ჩვენში ის-ის იყო ღრეს იღვამდა და ჯერ დღევანდელი არ იყო წარმართული იდეები, ამის ნათელი დადასტურებაა გაძრის დეკორის სიმბოლოები. აქ, ქრისტიანული ჯერის ქვეშ გამოსახულ ხარის თვალებს შემოვლელი აქვს გრადიციული წარმართული კონცენტრული წრეები. მოგჯერ სიმბოლიკა ლამაზ, მაგრამ რეალურ

საფუძველს მოკლებულ ლეგენდებს ბადებს ხოლმე ხალხში; ასეთია, მაგალითად, ლეგენდა სვეტიცხოვლის მშენებლის - არსაკიძის მოკვეთილი ხელის შესახებ; ნამდვილად



შვის გამოსახულება კონცენტრული წრეებში. (დანიისის შუასაუკუნეების კერამიკა).

კი, მცხეთის ემბლემა (ხელი გონიოთი) ნიშნავს მხოლოდ მშენებლობის ემბლემას, რომლის ანალოგია სხვა გაძრებშიც გვხვდება.

სიმბოლიკის ზუსტ ახსნას დიდი მნიშვნელობა აქვს უძველესი კულტურის მრავალ საკითხის სწორად გაგებისათვის.

ბეტი — როგორ მიგიხვდა დედა, რომ ხელ-პირი არ დაგებანია?

ბილი — საპნის დასველება დაბაიწყდა.

— დღეს კინოში რატომ არ იყავი?
— არ მეცალა, მამას ვეხმარებოდი ჩემი საშინაო დავალებების შესრულებაში.

— მითხარით, გეთაყვა, რას გააკეთებს თქვენი ვაჟიშვილი, როცა ბოლოს და ბოლოს სწავლა-განათლებას დაასრულებს?
— ვფიქრობ, პენსიაზე გავა.

— მამა, მართალია, რომ ჩვენ სხვებს უნდა დავეხმაროთ ხოლმე?
— მართალია, მიშელ!
— იმ სხვებმა რაღა უნდა ქნან?

გამოცდიდან დაბრუნებულ პიერს ჰკითხეს, როგორი გამოცდილები შეგხვდაო.

— ძალიან ღვთისმოსავი, — უკასუხა პიერმა, — ყოველი ჩემი პასუხის შემდეგ სულ "დმერთო ჩემოს" იხსება.

მასწავლებელი: — პიერ, შენ ორი საათით დაიგვიანე სკოლაში, რატომ, რა მიზეზით?

პიერი: — ჩემი ბრაღი არ არის, მასწავლებელო, მეორე სართულიდან გაღმოვევარდი და....

მასწავლებელი: — და რა, ამას ორი საათი დასჭირდა?

— გოგო, სულ იმას გინიშინებ, ტყუილს ნუ იტყვი-მეთქი. შენხელა რომ ვიყავი, არ ვერუობდი.

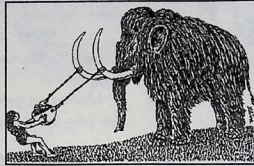
— როდისღა დაიწყე, მამა?!

პირველი სამედიცინო დახმარების გაკვეთილზე პაგარა მადლენს ჰკითხეს:

— ეთქვათ, შენმა ძმამ გასაღები გადაყვანა, როგორ მოიქცევი?

— ბინაში ფანჯრიდან გადავხვრები.

სიცხლის გაკვეთილი



მასწავლებელი პოლის რეუელს ასწორებს.

— ვერ წარმომიდგენია, როგორ შეიძლება, რომ ერთმა ადამიანმა ამდენი შეცდომა დაუშვას?

— მასწავლებელო, ეს თხზულება მარტოს არ დამიწერია, მამაც მუხმარებოდა.

რატომ გირი, ბიჭი?

— მამაჩემი საპონს ჰყიდის და რამდენჯერაუც მყიდველი გამოჩნდება, იმდენჯერ თავსა ბანას: ნახეთ, რა კარგი საპონია, როგორ ქაფდებაო!

დედამ დაინახა, რომ პაგარა მარენკა ძროხას შოკოლადს აჭმევდა.

— რას აკეთებ, ხომ არ გაგიკვირდა?
— გაუჯერდა იგი შვილს.

— არაფერს, დედიკო, ძროხას შოკოლადს ვაჭმევ, ხვალ რომ კაკაო მოიწველოს...

— ბებო, ძროხას სიმღერა შეუძლია?

— აბა, რა სისულელეს მეკითხები, უფრო გონიერულს ვერაფერს მოიფიქრებ?

— ბებო, მკვლარი მღვა როდის მოკვდა?

— არც ერთი შეცდომა არ-არის, — უთხრა მასწავლებელმა ფრანგიშკს, მისი საშინაო დავალების

შემოწმების შემდეგ, — ოღონდ ნუ დამიმაღავე, მამაშენს ვინმე მიგმარა?

იერიშვილი
გაგვეთქვი

— დედიკო, მოდი რა, მე და შენ მოთაპრკობანა ვითამაშოთ, — შეხევეუა ოგო დედას.

— რომ არ ვიცი?

— ეგ არაფერია, — ასწავლა ბიჭუნამ, — მე პაგარა მაიმუნი ვიქნები, შენ კი შოკოლადი და ბანანი მომიეცე.

— მოგწონს, კაროლინა, სკოლა?

— მოწონს, ოღონდ ვერ გამოვიგია, რატომ არის ასეთი გრძელი შუალედები დასვენებებს შორის.

ართიმეიკის გაკვეთილზე მასწავლებელი ბავშვებს წილადებს უსწნიდა.

— პაგარა პურის ნაჭერი შუაზე რომ გავყოთ, რას მივიღებთ, პანს?
— ჰკითხა ერთ-ერთ მოსწავლეს.

— ორ თანაბარ ნაჭერს, — მუგო ბიჭუნამ.

— სწორია. თუ იმ ნახევარს კიდევ გავყოთ, მაშინ რაღას მივიღებთ, ფრიც?
— ჰკითხა მეორეს.

— ერთ მეოთხედს.

— ძალიან კარგე. თუკი იმ მეოთხედს კვლავ ორ თანაბარ ნაწილად გავყოთ, კარლ?

— ერთი მერვედი იქნება.

— ჩინებულაი. ის ერთი მერვედი რომ კიდევ ერთხელ გავყოთ, რას მივიღებთ, პაულ?

— ნამცეცხვს, ბატონო მასწავლებელი.

— ეს რა ყმაწვილები გვეზრდება! — ქოქოთობოდა ბატონი ვინკლერა გრამეაიში, — არავითარ ყურადღებასა და თაყაბიანობას არ იჩინენ, უღისკობლიონი არიან.

— რას საყვედურობთ ნეგაი? — გამოუპასუხა გვერდით მჯდომი მამაკაცი, — იმ ჭაბუკმა ხომ დაგიტოვოთ დაღილი და მშვენივრად მიხარო.

— მე კი, მაგრამ ჩემი ცოლი რომ ამდენი ხანია ისევ ფეხზე დგას?

ქველი მამონტს

უკრაინაში შუმის ოლქის ნედრიკაილოვის რაიონის სოფელ კულეშოვკაში მდ. სულას პატარა შენაკადის ხუხის მარცხენა ნაპირზე დგას მამონტის უნიკალური ძეგლი.

1839 წელს სოფელ კულეშოვკის მცხოვრებლებმა შემთხვევით აღმოაჩინეს გადამწებული გიგანტური ცხოველის — მამონტის ძეგლები. აღმოჩენამ დიდი ინტერესი გამოიწვია მეცნიერებში. სპეციალურმა ექსპედიციამ დაიწყო პალეონტოლოგიური გათხრები.

მეცნიერებმა აღვილზე აღმოაჩინეს მამონტის ათასზე მეტი ძეგლი, აღადგინეს ცხოველის ჩონჩხი. 1841 წელს გათხრების ადგილას აღიმართა თუჯის ოთხკუთხა პირამიდის მოყვანილობის ძეგლი. მისი სიმაღლე 3 მეტრია. კვარცხლბეკზე გამოსახულია მამონტის ჩონჩხი რამდენიმე წარწერით. ერთ-ერთი წარწერა იუწყება "ამ ადგილას აღმოჩენილი იქნა წარდგინების პერიოდის მამონტის ჩონჩხი".

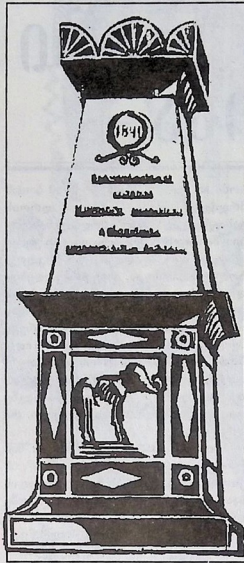
60 ათასი აგურისაგან გაკეთებული ძეგლის საძირკვლის ფართობი 120 კვადრატული მეტრია, ძეგლი მთლიანად ფარავს გათხრის ადგილს, იგი დაცულია სახელმწიფოს მიერ. მამონტის ეს მონუმენტი ერთადერთია მსოფლიოში.

ქველი მტრადებს

1942 წლის გაზაფხულზე გერმანიის თვითმფრინავებმა ბომბები დააყარეს ინგლისის წყალქვეშა ნავს. დაბომბვის შედეგად მთლიანად დაზიანდა ნავის კორპუსი. რაც მთავარია, მწყობრიდან გამოსულიყო რადიოკაშორის აპარატურა. ნავის ეკიპაჟი დასალუბად იყო განწირული. მაგრამ, ჯერ კიდევ რჩებოდა ხსნის იმედი: ნავზე ჰკავდებოდა ორი მტრედი, რომელთა საშუალებითაც შეიძლებოდა ბაზასთან დაკავშირება. მტრედეები სპეციალურ კაზუსულ წახვევს, ტორპედოს აპარატიდან გაისროლეს და შედეგს დაელოდნენ.

დახმარება მეორე დღესვე მოვიდა. ძლიერ მტორმში მტრედეებმა რამდენიმე ასეული კოლომეტრი გადაიფრინეს ოკეანის

არაბულური ქველები



თავზე და დაზიანებული წყალქვეშა ნავის კოორდინატები ბაზაში მიიტანეს.

ბრიტანეთის მთავრობის გადაწყვეტილებით მტრედეები სპეციალური უმაღლესი სამხედრო ნიშნით დაჯილდოვდნენ. მათ დაუდგეს ძეგლი და სამუდამოდ ჩარიცხეს წყალქვეშა ნავის ეკიპაჟის შემადგენლობაში.

ქველი მამალს

გერმანიის ქალაქი მიუნსტერი (მდ. რურზე) შუა საუკუნეებში მნიშვნელოვანი სავაჭრო ცენტრი იყო ჩრდილო რაინ-ვესტფალიის სამთავროში. აქ დადგმული მამლის ძეგლი გამოხატავს შუა საუკუნეების ომების ერთ-ერთ ეპიზოდს.

დაახლოებით 400 წლის წინათ მტერმა ალყა შემოარტყა მიუნ-

სტერს. შიმშილითა და უწყობით გაწამებულმა ქალაქის მცხოვრებლებმა ხერხს მიმართეს: ციხის კონგურიდან გადმოაფრინეს ქალაქში დარჩენილი ერთადერთი მამალი. მტერმა თქვა, ციხე-სიმაგრეში ჰქონათ, სასივრცე ბლომად შურითათ, ალყა მოხსნა და ქალაქი დაბრუნებდას გადაარჩა.

ქველი ღორსა და ძროხას

ღანის ეკონომიკის საფუძველს ღორი და ძროხა წარმოადგენენ. დანიელი გლეხის კეთილდღეობა ფაქტურად ამ ცხოველების პროდუქციაზე დამოკიდებული. უფრო მეტიც, ღანიაში მემინდვრეობა ძირითადად წარმოდგენილია საკვები ბალახების თესვით და მეცხოველეობის ბაზას წარმოადგენს. ამიტომ არის, რომ ღორსა და ძროხას დიდი ადგილი უკავია დანიურ ხელოვნებაშიც კი: ღორი და ძროხა გამოსახულია ფერწერულ ტილოებზე, ჩამოსხმულია ბრინჯაოში, გამოკვეთილია ქვაში, ამოტვიფრულია სახელგანთქმული დანიური ფაიფურის ნაწარმზე.

ძროხა — აუღუმღეს ძეგლის აგების არსი შემდეგში მდგომარეობს: დანიური მითოლოგიის თანახმად, დღემდეა პირველი ანამიანი განადამა ძროხისაგან და სწორედ ის, დედაძროხა გამოძეგრა კაი ნილსენმა. ეს სკულპტურული ჯგუფი ამჟვედის ბაზრის მოედანს ქალაქ ფობორგში (კუნძული ფიუნი). აქვეა გაჭრილი დიდი ჭა, საიდანაც პირუტყვმა წყალი უნდა დალიოს. აუღუმღეს ფეხებთან წვეს დაღლილი გოლიათი იზმი-რი, რომელიც ძროხის ძაბუს წოვს.

ღორის პირველი ძეგლი კი დადგმულია იუტლანტის ნახევარკუნძულის ყველაზე დიდ ქალაქ ორხუსში. ქვის კვარცხლბეკზე წვეს გოჭებით გარშემორტყმული დანიური ჯიშის (ბეკონის) დიდი თეთრი ღორი, რომელსაც იმეო წყალი ესხურება ირგვლივ ჩამომდინარე პატარ-პატარა ნაკადულებისაგან.

რომი პაპი, რომელმაც ისრიდა საათი გაიმობონა

რა დიდი მნიშვნელობა აქვს ადამიანის ცხოვრებაში წრებზე მორბენალ ამორ პაგარა ისარს! წარმოვიდგინოთ, რომ ერთბაშად დღიამწიწა ყველა საათი გაფუჭდა. აუჰ, რა ამაზი აგყვებოდა! ყველაფერი აირ-ღირფული — მოხდებოდა უმარაგი სარკინიგზო კატასტროფა — მაგარებლები ხომ მკაცრი განრიგით მორბობენ; მღამე გასული გემები გემს ასეკლებდნენ — უსაათოდ ლაგოთ კაბიგანი ვერ დაადგენს, სად იმყოფება მისი გემი; მუშაობის მოწყვეტა ფაბრიკა-ქარხნები; უსაათოდ გაგრძელებოდა გაკეთილებები სკოლში, რაც ცხადია, არც ერთ თქვენგანს არ მოეწონებოდა... არა, უჩაბოსისა, აქ გაქურდოვ, ადარ ვიფიქროთ იმაზე, თუ რა შეიძლება მოსყვის ქვეყნად ყველა საათის განქურდავს. კი მაგრამ, უკუვლეს ადამიანებს ხომ არ პქონიათ საათი, არც მამარინიანი, არც საწონიანი, მამ როგორ აწერს იფიქრდნენ დროს, როგორ მოზადენენ მას? თურმე დროის დასაღვენდა ადამიანი ათავგვარ საშუალებას, საგანს თუ მოუღენას იყენებდა — ნაბიჯს, ლამპასს, ჩრდილს, დრაკონს, ხელჯარსს, წიგნს, სანთელს, მშვს, წყალს...

დიდი ხანი ღრე, ვიდრე დღეს თორმეც ნაწილად დაყოფდნენ, ადამიანები დროს მშის მიხედვით გებულობდნენ. ჩვენ დღესაც კი იმის მაგიერ, რომ თქვიან "ამა და ამ საათზეო", სმინდა ვამბობთ: განითიადზე, მზე თობის გარეშე რომ იქნება, შუადღებზე, მშის ჩასვლისას, მშისინებისას, მშის ჩასვლის შემდეგო. პერტყილ მწერის არისგოფანის 2300 წლის წინანდელ კომედიაში ათენეა ე ქალი პრაქსავორა თავის ქმარს ეუბნება, როცა ჩრდილი ათ ნაბიჯად იქნება, სხეული წელსაცხებლთ დაიმეო და საგანსმოდ მოდიო. რას ნიშნავს გამოთქმა: "ჩრდილი ათ ნაბიჯად იქნება"? როგორ უნდა მიმხედროფო პრაქსავორას ქმარი მშის და ჩრდილის ვეხეობით, რა დროს უნდა მისულიყო განსმალდე საჭეო ის არის, რომ მველი საბერძნეთის და არა მხოლოდ საბერძნეთის, ქალაქებში იღვა ხოლმე

ბობი ან ბეგლი, მშიან დღეს ამ ბობის ჩრდილი მიწაზე ეცემოდა, დროის გასაგებად ადამიანები ჩრდილს ნაბიჯებით მოზადენენ. ჩრდილი დლით უფრო გრძელი იყო, შუადღებზე იგი მოკლდებოდა, საღამოს კი, ისევე გრძელდებოდა. ეს ქალაქებში, გზაში კი ბობების მავთულობის რეაქსნაგიათი ხელჯობი სწვედა. თითოეულ წახნავს ნახერევი პქონდა, რომელშიც პაგარა ჩხირობებოდა, თუ მგზავრს დროს გაგება უნდოდა, ხელჯობის ასწვედა და მვეკუდად დაკიდებული ხელჯობის წახნავზე დაკეპული ჩრდილით დაადგენდა, რა დრო იყო.

დღესაც ვმარობთ გამოთქმას: "მას შემდეგ ბეგრმა წყალმა ჩაიარა.", ის კი არ ვიცი, რომ მას უძველეს წყლის საათთან აქვს კავშირი. ადამიანი ძალზე დდი ხნის წინ მიხვდა, რომ დროის გაზომვა წყლითაც შეიძლებოდა. წყლის საათი ჯერ კიდევ 2500 წლის წინათ ყოფილა გაგრეკლებული ბაბილონში. წყლის საათების დამზადებით განსაკუთრებით ეგვიპტის ქალაქი დაექსანდრია ყოფილა განთქმული. ვიწრო, მაღალ ჭურჭელში, რომელსაც ფსკერთან ნახერევი პქონდა, ასხამდნენ წყალს. საათს მიხეზილი ჰყავდა სპეციალური ადამიანები, რომლებიც დღეში ექსჯერ აესხადნენ ჭურჭელს წყლით. ჭურჭლის ყველა დაყლაზე ისინი ხმამაღალი ყვიროლით ამგონდნენ ამის შესახებ ქალაქის მცხოვრებლებს და ხელახლა ასხამდნენ წყალს. თურმე, მველ ვევიბგემე, თობროის გაძროის ვარშემო 360 ჭურჭელს დგამდნენ, თითოეულს თითო ქურუში ჰყავდა მხეზინილი, რომელიც ყოველ 24 საათში დადილი ჭურჭელს რმით ავისვდა, ასე იყო მთელი წელი. ხედავთ? ეგვიპტელებს წყლის კი არა, რძის საათი პქონიათ. გაგრეკლებული იყო ქალაქის საათებიც. ასეთებს უბრალოდ, გადაბერუნებით "ქოქედნენ". სხვათა შორის, ქემის საათებით ფლორენც არც ისე დდი ხნის წინათაც სარგებობდნენ. ასეთი საათები მცირე მონაკვეთები — 3,5,10 წუთის გასამომად არის მოხერხ-

ებული. ცნობილია, რომ ქემისას ასეთი საათისთვის მარმარბილოს ნახერესთან აშხადდნენ, მერე მას ცხრჯერ ხარშადნენ დწინოში, ყოველ ხარშვაზე ქეს ხდლდნენ. მშებე არბობდნენ და მერედა ჰყრიდნენ "სასნათეო ჭურჭელში".

არავინ იცის, ვინ გამოიგონა საწონიანი საათი, ის კია, რომ ვეროპაში ამგვარი საათები ჯგროსნებმა წამოიტანეს აღმოსავლეთიდან. განწდა საწონიანი კომქის საათები ლონდონში, პარიზში, სხვადასხვა ქალაქებში. იმ ხანად გაგრეკლებული საათები ჯერ კიდევ უსრო იყო.

996 წლის ერთ მშენებნიერ დღეს გერმანიის ქალაქ მაგდებურგის მცხოვრებლებმა ერთ-ერთ კომქზე 24 ნაწილად დაყოფილი ერთისრიანი დისკო მშინწნეს. ყველაზე გასაოცარი კი ის იყო, რომ ისინი დროს უკენწებდა. X საუკუნე კატობრობის ისგრობაში ის ხანა იყო, როცა ყოველივე სახალე დღმერთის საწინამდებოდე ქმედებდა აღქმებოდა. ხოლო მისი აგვრობა გმამაკის მოწაუდე ცხადდებოდა. იგივე შეიძლებოდა მშისხეული დაამიანს, რომელმაც "ღმისი დრო აღმოჩინა", მგზარდა. ადამიანი, რომელმაც ვეროპაში (და შესაძლოა მსოფლიოშიც) პირველი ისრინაი საათი ააგო, თვითონ გახლდათ არქიეპისკოპოსი და ამდენად, ყოველგვარი გვებე მღლა იღვა. გარდა ამისა, უარბაკელი ჰერბერგი ყმაბეგელი იმპერატორის ოგონ III მასწავლებელი, მოძღვარი და უახლოესი მრეკველიც გახლდათ...

წარმოებით თვეწინად იფიქრავ ჰერბერგი ბაშემობიანდნე დღეს სარგვას ავლენდა სწავლა-განათლებისკენ და რაკილა მამინ განათლების კერებს ეკლესია-მონასტრებში წარმოადგენდა, ყმაწვილიც იქ მიებარა. ნიშთერმა ბერძნას მოწაურებულმა ახალგაზრდა ყმრმა გადიკითხა ყველაფერი, რაც კი საეკლესიო წიგნთსაყავებში იხსებოდა და ვეროპაში დაგროვოლი ცოდნა რომ ამოწერა, ახლა მშენებრობაში დაწინაურებულ არაკისგანანულ დღმოსავლეთის მიაპკრო მშვარი. ჰერბერგი არბაბების მიერ დაპყრობილ ესპანეთის გავებმავრა სხვადასხვა მშენებრობისსაღმე ცხოველი ინგერეთის დასავლეთიყოფილბად დიდად განსწავლული და დამბრტყებული დაბრუნდა იგი ვერმანიამა და რადა გასაკურბია, რომ სწორედ ის მიწვიეს მცირეწლოვანი თობლი იმპერატორის ოგონის მასწავლებლად და მოძღვრდა.

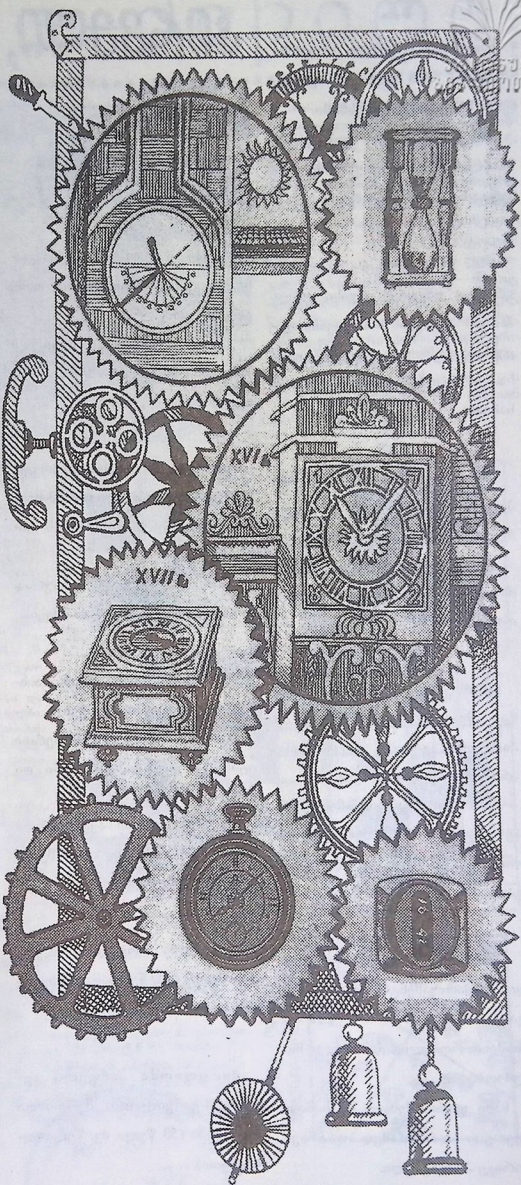
ახლა კი საათის შესახებ. ცხადია, დროის გასაზომი ხელსაწყო-მოწყობილობები ჰერბერგმა უბერად დარე არსებობდა, მაგრამ, ყველა საათი მხოლოდ დღისით მუშაობდა და ისიც მხოლოდ დარში, ქემის საათის მუშეობით კი მხოლოდ დროის ვარკვევლით მიკვანდა აღწესება შეიძლებოდა.

ხოლო დღეს ჩვენივეს ჩვეულ კითხვაზე, რომელი საათია? ვერცერთი არსებული ხელსაწყო ვერ პასუხობდა.

პერბერგს ჯერ ძველბერძნული წყლის საათის - კლეპსიდრას სრულყოფა გადაუწყვეტია, რომელშიც დროის მიჩვენებულს ჭურჭლიდან თანაბრად მომდინარე წყალი აგრილებდა, მაგრამ მერე სხვა გზა აურჩევია. მცდელი ახალგაზრდა მისევედრილა, წყალი საერთოდ არ არის საჭირო, თოკეჩამოკიდებულ გვიროსაც ადვილად შეუძლია ნელ-ნელა და თანაბრად ჩამომეფას, დროის მიჩვენებულის, ისრის დაგრილება კი კბილანებიანი ბორბლების მეშვეობითაც მოხერხდებოდა და სწორედ ამ პრინციპით აუვია უზარმაზარი კომპიის საათი. ბოლოში საწონგამომბულ თოკს ლილეზე ახვევენ, მერე საწონი ძირს ეშვებოდა და კბილანებიანი გადაცემის საშუალებით ნელ-ნელა აგრილებდა საათის ისრს. წუთების, მთვრემეტს, წამების აღმნიშვნელი ისარი კი ჯერ ხსენებამდე არ იყო. პერბერგის საათი არ წიკვიკებდა, ან კი როგორ იწიკვიკებდა, წიკვიკი ხომ მოქიანავე ქანქარას ხმაა, რომელიც საწონის დამუვების ან ზამზარის გამლის სითანაბრეს არეგულირებს. ქანქარა კი საათებში XVII საუკუნეშია გაჩნდა. პერბერგისეულ საათს კიდევ ერთი თავისებურება ჰქონდა - მას მუღმივე მეთვალყურე უკავდა, რომელიც თვალს ადევნებდა თოკის დაყარვას, გამლას, და მისი გამლისთანავე "ქიქავდა" საათს.

პერბერგ აურიაკვლს სხვა დამსახურებაც მიუძღვის თანამედროვეთა წინაშე. სწორედ მან მიაჩნია ევროპელები ათეულებით ანგარიშის სისტემას, მანვე გამოიგონა თუ აღმოსავლეთიდან ჩამოიჭანა "გამოსათეული მანქანა" - აბაკი, იმ ჭრლებიანი მუკაობების შორეული წინაპარი, რომელიც მეშვეობითაც სწავლობდნენ ბოლო დრომდე თელას პირველკლასეულები მთელ მსოფლიოში.

999 წელს პერბერგი რომის პაპი გახდა, პაპის გახტვზე იგი ხილვესგერ მეორის სახელით ავიდა, მაგრამ პაპობა დიდხანს არ ეწერა, გაიყვდა და გარდაიყვდა. არც მის აღზრდილს უკოცხლია დიდხანს, იმპერატორი ოგონ III 21 წლისა გარდაიყვდა. განუხორციელებელი დარჩა ჭაბუკი იმპერატორის კადნიერი გეგმები, დიდი რომის იმპერიის აღდგენაზე რომ იყნებოდა, აუხდენელი დარჩა მისი მზარდამჭერი მასწავლებლის სანუკუკარი ოცნებები, ძველი რომაული კულტურის აღორძინების იმედი რომ ჰქონდა.



სიღამამის პირველი კონკურსი გაიმართა 1888 წლის 19 სექტემბერს, ბელგიის ქალაქ სპაში.

350 მონაწილიდან კონკურსში 18 წლის კრეოლმა ქალიშვილმა ბერტა სუკარემ გაიმარჯვა.

1747 წელს ფრანგმა ინჟინერმა ფრანსუა ფრენომ თავისი ძველი პალატო კაუჩუკის ხის წვენით გაკლდინა და მსოფლიოში პირველმა ჩაიყვა წყალგაუმტარი საწვიმარის სამოსი.

ინგლისელი უილიამ ჰესკისონი პირველი აღაზიანი იყო, რომელიც რკინიგზის მსხვერპლი გახდა.

კატასტროფაში დაღუპულ უილიამ ჰესკისონს ლონდონში ძველი დაუდგეს.

ამერიკელმა ექიმმა ჯორჯ ტომას მორგონმა მსოფლიოში პირველმა გაბედა გაეკეთებინა ბრმანაწლავის ოპერაცია.

1887 წლის 27 აპრილს მან ოპერაცია გაუკეთა 26 წლის კაცს და თითქმის გარდაუვალ დაღუპვას გადაარჩინა.

1868 წლის 10 დეკემბერს ლონდონში, პარლამენტის შენობის წინ, დადგეს მსოფლიოში პირველი მუქნიშანი, რომელიც გამის ლამპით მუშაობდა.

სამი კვირის შემდეგ მუქნიშანი აფეთქდა და მძიმედ დააშავა მორიგე პოლიციელი.

პირველი, სულ პირველი... ***

პირველი კროსფორდი შეაღვიანა ლივერპულის მცხოვრებმა ვინმე არტურ უინმა.

მისი პირველი კროსფორდი გამოქვეყნდა 1913 წლის 21 დეკემბერს.

პირველი 20 ათასი სიგარეტი, რომლებიც გასაყიდად იყო გამიზნული, 1843 წელს გამოუშვეს საფრანგეთში.

1853 წელს კუბაში მასიურად დაიწყეს სიგარეტების გამოშვება.

1924 წლის 21 სექტემბერს გაიხსნა მსოფლიოში პირველი ავტოსტრადა, რომელმაც შეაერთა იტალიის ქალაქები მილანი და ვარეზე.

50 კილომეტრიანი ავტოსტრადა საშემოდ გახსნა იტალიის მეფემ ეიტორ ემანუელ III.

ქალაქის პირველი შპალერი დაამზადეს 1620 წელს, საფრანგეთის ქალაქ რუანში.

მსოფლიოში პირველი ავტომატი-გამყიდველი მუშაობდა ეგვიპტეში (50 წელი ძვ. წელთაღრიცხვით).

საგანგებო მოწყობილობა, რომელიც ქალაქ ალექსანდრიის ქუჩაში იყო დაღმეული, ფულის ჩაყრისთანავე წყალს აწვდიდა გამულელებს.

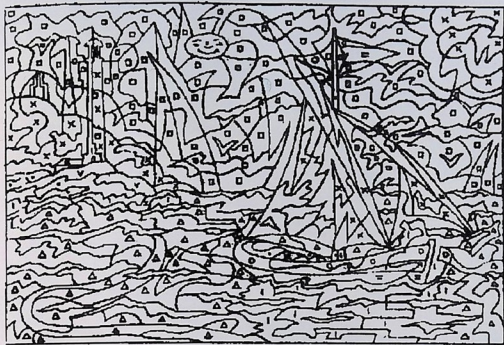
პირველი საავტომობილო ქარხანა აგებული იქნა საფრანგეთში 1889 წელს. 1896 წლიდან საავტომობილო მშენებლობა განვითარებას იწყებს აშშ-ში. ამერიკაში 1898 წელს გამოშვებულ იქნა მხოლოდ 4 ავტომობილი, ხოლო 1925 წელს მათმა რიცხვმა იმ დროისათვის სარეკორდო ციფრს – 4 მლნ-ს მიაღწია. 1908 წელს მსოფლიოში იყო დაახლოებით 290 ათასი ავტომობილი. 50 წლის შემდეგ კი მათმა რიცხვმა 110 მლნ-ს მიაღწია.

ფორდის მარკის პირველი ავტომობილი თბილისში გამოჩნდა 1905 წელს და ეკუთვნოდა კავკასიის მეფისნაცვალს.

1932 წელს თბილისში საფუძველი ჩაეყარა პირველ ავტოსარემონტო ქარხანას, რომელმაც 1936 წელს დაამზადა პირველი ქართული ავტობუსი.

1951 წლის 18 აგვისტოს ქუთაისის საავტომობილო ქარხნის კონვეიერდან ჩამოვიდა პირველი ქართული ავტომობილი. ქარხნის მშენებლობას საფუძველი ჩაეყარა 1945 წელს, 1948 წელს კი საავტომობილო ქარხანამ დაიწყო ავტომანქანის სათადარიგო ნაწილების დამზადება.

იქილთ - მიქილთ



აბა, თუ მიხედებით, რა არის გამოსხვებული ამ სურათზე? ვერ მიხვდით? მაშინ აიღეთ ფერადი ფანქრები და ნახაგი გააფურადეთ: კვადრატით მონიშნული ნაწილები ცისფრად გააფურადეთ, ჯვრით მონიშნული - ნაცისფრად, სამკუთხედით მონიშნული - ლურჯად, წერტილით მონიშნული - ყავისფრად, ვერტიკალური ხაზით მონიშნული - შავად, თოლიათი მონიშნული - მწვანედ, წრით მონიშნული - ყვითლად (მშვენიერად), ორი პორტიონტალური ხაზით მონიშნული - წითლად; მოუნიშნავი ნაწილები თეთრად დატოვეთ. თუ მუსტად გააფურადებთ, ძალიან ლამაზ სურათს მიიღებთ.

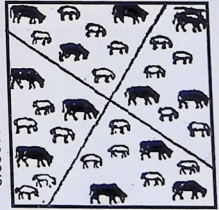
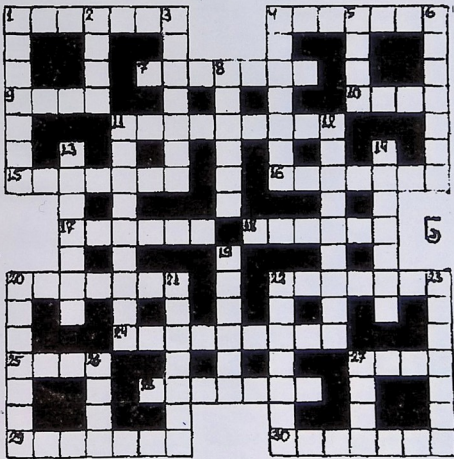
კორმონტალურა: 1. იგალიელი მზაგვარი. 4. აშშ-ის ვეს-პრეზიდენტი. 7. ერთი სახელმწიფოს შეიარაღებული თავდასხმა მეორეზე მისი დაპყრობის მიზნით. 9. იალქანი. 10. ბერძნული ასო. 11. ინგლისელი, მოგლანდიელი ანუ... 15. გებებე დასავები მისა. 16. ძველად პოლიციის მოხელე სოფელში. 17. ნიკრისი დედაქალაქი. 18. ხარების ბროლია ესპანეთში. 20. სამხედრო ფორმის ქული საფრანგეთში. 22. რბილი ლითონი. 24. ძველად გასარჩევი გაუკებარი ნიშანი, ნაწერი. 25. გარეულ ეხოველი. 27. სამკურნალო მცენარე. 28. ქიმიური ელემენტი. უფრო და უსუნო ვაზი. 29. შინაური ფრინველი. 30. კურორტი თურქეთში.

ჰერბიკალურა: 1. თვითნებობას და ძალადობაზე დამყარებული მმართველობა. 2. იაპონური ფულის ერთეული. 3. ევროპის სახელმწიფო. 4. მათულის საწონი, რომელსაც იყენებენ მუსკი აწონისათვის. 5. დიდი მემი მემის სასახლეში. 6. უფლისწულის გიტკული ესპანეთსა და პორტუგალიაში. 8. ღომში მოხარმული და ჩაჩეხილი სულგუნი. 11. ევროპის სახელმწიფო. 12. სასაჯლო დაწესებულება. 13. ფარაონის ძლიერების გამომხატველი ქანდაკება. 14. გასართობი გადაცემა მე-2 არხზე. 19. გვეში გამბრლი ბიჭი. 20. სახემო სელა, პროცესია. 21. სახელმწიფო აზიაში. 22. გულის დაავადება. 23. ფუნქციური ნერვულ-ფსიქიკური დაავადება. 26. ნ. დუმბაძის ნაწარმოების პერსონაჟი. 27. სიმებიანი საკრავი.

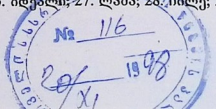
შეადგინა ალექო ნათელაშვილი

"ნაკადულის" წინა ნომერში დაგამჭილი პროსპორლის კასუსები

შარბულა: 2. აგრესია; 5. ალაგი; 8. სომალი; 9. დენი; 11. გნოლი; 13. იმა; 14. ამური; 15. ამერიკა; 17. ენოტი; 20. პრალა; 21. მორბე; 22. ტორფი; 24. რისი; 29. მეხენა; 32. აორტა; 33. სირია; 34. ანემია; 35. ლიონი. **შეშულა:** 1. აკლდამა; 2. აგრონომი; 3. ეპოსი; 4. ირანი; 6. ლუი; 7. სინაგოგა; 10. ნეონი; 12. ლირი; 16. ატამი; 16. აკუტია; 18. კატა; 19. ტრაპეზი; 20. პერუკა; 23. ფაზისი; 26. იდეალი; 27. ლამა; 28. ჩილე; 30. იონი; 31. ბოა.



წინა ნომერში
თავსამხმომი პასუხი



4-98

98-116

რეკონსტრუქციური ლიტერატურის

დევიდ ბოუი (ნამდვილი გვარი და სახელი დევიდ რობერტ ჯონსი) დაიბადა 1947 წ. 8 იანვარს ლონდონში. მუსიკალური კარიერა სკოლის ჯგუფში დაიწყო, საქონოვონზე უკრავდა. მერე რეკლამის მხატვრად მუშაობდა, ამის შემდეგ კი თავისი ნამდვილი გვარ-სახელით გამოდიოდა სხვადასხვა რიტმ-ენდ-ბლუზის ჯგუფებში. 1966 წელს სასცენო ფსევდონიმად ბოუი აირჩია. ერთი წლის შემდეგ ჩაწერა პირველი ფირფიტა "დ.ბ.-სამყარო". ერთი ხანობა დევიდ ბოუი პანტომიმამ გაიტაცა, იგი ლინდსეი კემპის თეატრში გამოდიოდა. ამ გატაცებამ საგრძნობი დადი დაასვა მის შემდგომ თეატრალურ და კინემატოგრაფიულ კარიერას. ბოუის მეორე ფირფიტა "სიტყვები და მუსიკა" 1969 წ. გამოვიდა, მესამე "აღამიანი, რომელმაც სამყარო გაყიდა" - 1970 წ. 70-იანი წლების პირველ ნახევარში დევი ბოუი ხშირად იცვლიდა სტილს, ნომოდერნიზმითა და პანკით დაწყებული, ფსიქოდელური ავანგარდითა და ჰარდროკით დამთავრებული. იგი არასდროს დაკმაყოფილებულა მიღწეულით, სულ წინ მიიწევდა, სულ ეძებდა და ისეთ მუსიკას ქმნიდა, რომელმაც შემდგომი წლების როკის სახე განსაზღვრა. ასეთები იყო ფირფიტები "ჰანკი დორი", "ალადინ სეინ", "ბრილიანტის ძაღლები", "ახალგაზრდა ამერიკელები". მთელი ეს ხანი დევი ბოუი ბევრს მოგზაურობდა, გასტროლებს მართავდა მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში, ასევე ბევრს მუშაობდა კინოსა და ტელევიზიაში. 70-

იანი წლების მეორე ნახევარში მან სუპერვარსკვლავის სახელით შეაბიჯა. ბოუი სხვა მუსიკოსებთან ერთად იწერდა ფირფიტებს. ბრიან ენოსთან ერთად ჩაწერა ორი ფირფიტები "ლოუ", "ემირები", "მდგმური" მრავალი ელექტრონული საკრავისა და კომპიუტერული მოწყობილობების თამამი გამოყენებით გამოირჩევა. 1980 წ. დ. ბოუი მონაწილეობდა ბროდვეის სპექტაკლებში, ჩაწერა აღ-

ბოში "მფრთხალი მონსტრი ბი". ერთი წლის შემდეგ კი გამოუშვა "ქუინთან" ერთად ჩაწერილი სინგლი "დაწოდის ქვეშ". მოგვიანებით მუშაობდა ბიზ კროსბისთან (სინგლი "მშვიდობა დედამიწაზე"), მიკ ჯაგერთან ერთად (სინგლი "ცეკვები ქუჩაში"). 1986 წელს დევიდ ბოუი გადაიღეს ფილმში "ლაბირინთი", მაშინვე გამოვიდა ამავე სახელწოდების ფირფიტაც. ამას მოჰყვა აღბოში "შხარი დამიჭირე".

